THE LIBRARY OF CONGRESS (GRATIS)
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, DC 20025 DM

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXX Kaina 35 c. PENKTADIENIS — FRIDAY, RUGPJŪTIS — AUGUST 18, 1989 Nr. 161

Estijai įsakė perrašyti įstatymus

Gorbačiovas nekalbėjo, bet pasirašė

Maskva. — Prez. M. Gorbačiovas ir Aukščiausias Sovietas trečiadienį įsakė Estijai perrašyti du įstatymus, kurie esą nesiderina su Sovietų Sąjungos Konstitucija ir pažeidžia žmogiškąsias teises. Tas įstatymas, kuris draudžia rusams, neseniai atvykusiems į Estiją, balsuoti, turi būti pakeistas. Taip pat ir tas įstatymas, kuriuo draudžiama kandidatuoti į vyriausybės pozicijas, jei asmuo nėra išgyvenęs nustatytą metų skaičių Estijoje.

Prisimintina, kad rusų tautybės žmonės tuoj pradėjo streikuoti, kai rugpjūčio 8 d. buvo priimti šie įstatymai, kurie dar neatšaukti. „Kai kurie tų įstatymų paragrafai nesiderina su Sovietų Konstitucija arba su tarptautiniais susitarimais, kuriuos pasirašė šis kraštas", rašoma Prezidiumo išleistame įsakyme, kurį pasirašė Gorbačiovas.

Debatai per televiziją

Maždaug tuzinas delegatų trečiadienį diskutavo šį klausimą, kurio debatai buvo perduoti per televiziją Sovietų Sąjungoje. Kalbėjo Teisingumo ministeris Veniamin Jakovlevas, vicepre-zidentas Anatolijus Lukianovas, Estijos Aukščiausio Sovieto prezidentas Arnold Ruutel ir radikalusis delegatas Boris Jeltsinas. „Mes tikime jog Estijos vadai ir jų Aukščiausias Sovietas pergalvos savo sprendimo visus tautinius ir politinius aspektus ir kad jie patys suras būdą kaip išbristi iš tos situacijos", kalbėjo Liukanovas.

Aukščiausiojo Sovieto prezidiumas įsakė iki spalio 1 d. pristatyti naują įstatymo versiją, kuris nesipriešintų Sovietų Sąjungos Konstitucijai, praneša oficiali sovietų žinių agentūra „Tassas". Tuo esą būtų išlyginta jautri politinė situacija iš abiejų pusių. Tačiau po Estijos prezidento Arnold Ruutel susitikimo su Prezidiumu, nebuvo aišku, ar jis pažadėjo kad tie įstatymai bus perrašyti. „Tasso" agentūra praneša, jog Prezidiumas nutarė, kad Estijos įstatymai priešinasi žmogaus teisių sampratai, įskaitant ir Tarptautinę Žmogaus Teisių konvenciją. Pats Gorbačiovas nekalbėjo, bet tik pasirašė įsakymą.

Ir Lietuvoje rusai nerimsta

Reuterio žinių agentūros pranešimu, Jedinstvo organizacijos atstovas Lietuvoje pasakė, kad apsaugojus rusų mažumos teises, yra planuojamas rugsėjo 5 d. streikas prieš pasiūlytą Lietuvos pilietybės įstatymą. Panašūs streikai organizuojami Latvijoje ir Moldavijoje.

Gi Lietuvos Komunistų partijos oficialūs atstovai pasakė, kad jie svarsto apie formalų atsiskyrimą nuo Maskvos. Daugelis Lietuvos politikų galvoja, kad Lietuvos Komunistų partijos atsiskyrimas nuo Maskvos esanti pati geriausia išeitis apsaugoti tautines grupes Lietuvoje.

Detalė iš demonstracijų Vingio parke, Lietuvoje. Plakatuose matyti šie įrašai — Nutraukti sovietų — nacių pakto vykdymą! Mūsų tikslas — Lietuva, be okupantų ir kolonistų! Šalin iš Lietuvos advokatūros staliniečius Deksnį, Bulyginą, Sakjaną, Badanovą! Raudonųjų okupantų nusikaltimus Pabaltijyje į Hagos tribunolą! Red Army, go home!

Lenkijoje norima, kad Walesa sudarytų kabinetą

Varšuva. — Solidarumas ir dvi mažos partijos, kurios anksčiau palaikė komunistus, nutarė, kad Lech Walesa sudarytų naują vyriausybę. Jei tai būtų patvirtinta, tai būtų pirma nekomunistinė vyriausybė Rytų Europoje.

Lenkijos Komunistų partijos vadovybė pasisakė, kad ši situacija yra „labai pavojinga", o Sovietų vyriausybės atstovas Maskvoje pareiškė, kad jie esą „labai susirūpinę". Trečiadienio parlamento atstovai daugiausia pasisakė už Walesą ir įgalino jį tartis dėl vyriausybės sudarymo. Walesa pats pasakė, kad jis nori sudaryti vyriausybę, bet tai dar nereiškia, kad jis pats būtų ministeriu pirmininku. Jis kelis kart yra sakęs, kad būtų daug geriau, kad kas nors kitas būtų ministeriu pirmininku, tačiau, jei nebus kitos išeities, jis sutiksiąs. „Yra geresnių žmonių negu Walesa", kalbėjo jis.

Sprendimas šį savaitgalį

Walesa pasisakė, kad Ūkininkų partija ir Demokratų partija dalyvautų vyriausybėje. Bronislovas Geremekas, Solidarumo vadas Lenkijos dabartiniame parlamente, turėtų nuspręsti, kas turėtų būti ministeriu pirmininku, sakė Walesa, ir tas sprendimas turi būti padarytas šį savaitgalį. Jei Walesa galutinai atsisakytų, tai B. Geremek, daugelio manymu, būtų tinkamiausias asmuo būti Lenkijos ministeriu pirmininku.

Lenkijos prez. Jaruzelskis gali nesutikti su ministerio pirmininko kandidatūra. Jis kviečia svarbų politinį pasitarimą, kad išrištų krizę. Jei koalicija pasiūlys Solidarumo kandidatą, tai prez. Jaruzelskis gali ir nesutikti ir tada paleisti parlamentą ir paskelbti naujus rinkimus.

Pranešama, kad Solidarumas, Ūkininkų partija ir Demokratų partija kartu turi 264 balsus ir kontroliuoja 460 vietų Seimą, ir to užtenka, kad Walesa būtų išrinktas prieš komunistų balsus, kurie teturi tik 173 vietas.

Sovietai sako da, Bakeris galbūt

Paryžius. — Čia, kaip praneša prancūzų žinių agentūra, tris valandas tarėsi Valstybės sekretorius James A. Baker III su Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministeriu Eduard A. Shevardnadze, kuris po to pareiškė tikįs, kad rugsėjo mėnesį kitame susitikime bus paruoštas kelias viršūnių susitikimui tarp prezidento Busho ir prezidento Gorbačiovo.

Paruošiamieji pokalbiai didžiųjų susitikimui vyksta ir toliau. „Jei mes tai paruošime gerai ir rūpestingai, tai aišku, kad viršūnės susitiks ir greičiau", pasakojo žurnalistams Shevardnadze, o visa tai šalia stebėjo Bakeris. Jis buvo žymiai atsargesnis, sakydamas visai paprastai, kad toks susitikimas tik kada nors įvyks. Šis atskiras pasitarimas vyko tuo metu, kai buvo svarstomas Vietnamo pasitraukimas iš Cambodijos, kurioje po to būtų įvestas demokratinis režimas.

Pakvietė pas save

Laužydamas tradiciją, Bakeris pasiūlė jam, kad rugsėjo 19 ir 20 dienų pasitarimai būtų ne New Yorke, kai ten vyks Jungtinių Tautų generalinė asamblėja, bet Wyominge, kur Valstybės sekretorius turi savo rančą. Sekretoriaus delegacijos atstovas paaiškino, jog tuo norima Shevardnadzei ir jo palydovams parodyti Amerikos vakarus, o taip pat, kad pasitarimai vyktų neformalioje atmosferoje ir kad būtų asmeninis ryšys tarp dviejų svarbiųjų ministerių.

„Perestroika — neatšaukiama"

Šioje nuotaikoje Shevardnadze papasakojo Valstybės sekretoriui, kokie dabar įvykiai vyksta Sovietų Sąjungoje, ir pareiškė, jog, nežiūrint streikų ir kitų neramumų, „perestroika yra neatšaukiama", pasakojo amerikietis pareigūnas. Bakeris jam atsakęs, jog Amerika tikrai nori, kad persitvarkymas pavyktų ir, kaip sako tas pareigūnas, lydėjęs Valstybės sekretorių, pažadėjęs jam „techninką paramą" atstatyti sovietų ekonomijai.

Shevardnadze taip pat ten pasakė kad politiniai įvykiai Lenkijoje ir Vengrijoje, kurie veda į demokratiją, yra „pozityvūs dalykai". Vitalis Čiurkinas, Shevardnadzės padėjėjas, sakė, jog Bakeriui sovietai įteikė du dokumentus, vieną — pagyvinti kultūriniams ir moksliniams ryšiams, o kitą — paspartinti pasitarimus Genevoje cheminiais ginklų uždraudimo klausimais. Tačiau amerikiečiai pareigūnai sakėsi dar nematę tų dokumentų, todėl ir negalį nieko apie tai pasakyti.

Žydai apie Landsbergį

Chicago. — „Sentinel" žydų laikraštis platokai aprašo Sąjūdžio pirmininko Vytauto Landsbergio pasisakymus spaudos konferencijoje Carnegie Endowment patalpose New Yorke. Jis pasakęs, kad žydai, kurie priklauso Sąjūdžiui, stipriai palaiko Lietuvos atgimimą, pažymėdamas, kad 35 narių Sąjūdžio Seimo taryboje yra ir žydiškai kalbąs Emanuelis Zingeris. Zingeris yra kartu ir Žydų Kultūros draugijos pirmininkas. Kitas Sąjūdžio narys yra žydas rašytojas Gregorijus Kanovičius. Laikraštis pastebi, kad prieš karą Lietuvoje buvę 225,000 žydų, o dabar belikę mažiau kaip 10,000. Daugelis žydų esą atvykę į Lietuvą iš kitų Sovietų sričių, pasakė Landsbergis. Tačiau laikraštis prideda, kad II Pasaulinio karo vokiečių okupacijos metu Lietuva nebuvusi palanki žydams.

„Baltica — 89"

Talinas. — „Balticos" festivalius prieš dvejus metus pradėjo Vilnius. Šiemet, jau trečiasis, įvyko Estijoje. Be Baltijos kraštų, svečiais dalyvavo Švedijos, Norvegijos, Vokietijos, Airijos atstovai. Gausiai susirinko estų giminaičiai suomiai, vengrai, mariai, mordviai, udmurtai, samai ir kitų finougrų tautų atstovai. Festivalio emblema buvo stilizuotas pasaulio medis, čiumas ir žvaigždėtas dangus, tarsi simbolizavo namų uždarumą ir kartu ryšį su visu pasauliu, o pirmiausia su giminingomis tautomis ir abiejose Baltijos pusėse gyvenančiais kaimynais. Estai nerengė pompastiškų spektaklių ir tautų draugystės parado. Jie sutelkė dėmesį į vidinį pasaulį ir laisvę. Taline įvykusio tarptautinio folkloro festivalio motto buvo „Dainuok, kol gyvas". Koncertai vyko Talino senamiestyje, vakaronė Rotušės aikštėje, o folkloro šventės visuose Estijos regionuose.

TRUMPAI IŠ VISUR

— **Kinijoje** pašalintas iš redaktoriaus pareigų intelektualų laikraščio red. Yao Xihua, kuris atsisakė kritikuoti pats save „už savo klaidas". Partija praneša, kad jis spausdindavo prodemokratiškus straipsnius, nesiderinančius su partijos linija.

— **Sovietų Sąjunga** paskelbė, kad susilaiko nuo erdvių programos iki 1992 metų, tačiau be astronautų 1991 m. bus daromas skrydis pasiekti ten skraidančią Mir erdvės stotį.

— **Prahoje** Čekoslovakijos vyriausybė apkaltino 4 disidentus, kurie platino peticiją, kad būtų ištirta Sovietų invazija 1968 metais į Čekoslovakiją. Peticiją jau pasirašė 15,000 žmonių.

— **Stockholme** Reuterio žinių agentūra praneša, jog Sovietų Sąjunga pakvietė pražuvusio švedų diplomato Raoul Wallenbergo gimines atvykti į Maskvą. Daroma išvada, kad jiems bus praneštas jo likimas. Karo metu jis išgelbėjo dešimtis tūkstančių žydų nuo mirties, būdamas diplomatu Budapešte.

— **Jeravane** su džiaugsmu buvo sutiktas 61 armėnas. Jie sugrįžo iš Izraelio, kur jiems buvo pritaikintos dirbtinės kojos ir rankos, kurių jie neteko žemės drebėjimo metu praėjusį gruodžio mėnesį.

— **Genevoje**, AP žinių agentūros pranešimu, Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių komisijos apklausinėjime liudijo Kinijos studentų vadas Li Lu, labiausiai kinų komunistų kaltinamas asmuo, kad nuo pat pradžios protestų demonstracijų Kinijoje slaptai jau nužudyta maždaug 120,000 kinų žmonių.

— **Lenkijoje** Lech Walesa pasakė, kad „visa komunistų sistema yra baigta"; šį pasakymą perduoda Reuteris iš Varšuvos.

— **Irane** trečiadienį nauju parlamento pirmininku buvo išrinktas radikaliai prieš Vakarus ir Ameriką nusistatęs jų dvasiškasis Hojatoleslam Mehdi Karrubi. Jis buvo mirusio ajatolos artimiausias draugas, padėjęs Islamo revoliucijai Irane.

— **Vienoje** kalbėdamas čekų rašytojas disidentas Vaclav Havel ragino savo žmones nedalyvauti protesto demonstracijose, kad nebūtų suimti, kai bus minima 21-ji „Prahos pavasario" sukaktis.

Kremliaus įspėjimas Baltijos respublikoms

Ukraina organizuoja steigiamąjį suvažiavimą

Maskva. — Rugpjūčio 15 d. laidoje Komunistų partijos laikraštis „Pravda" apkaltino didėjančius politinius sąjūdžius Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje „tautinės isterijos" kurstymu.

„Pravdoje" pasisakymas prieš sąjūdžius sutampa su streikais Estijoje. Laikraštis pasižymi konservatyviųjų sovietų vadų nuotaikų perdavimu, tad dažnokai kritikuoja daugiau liberalinio nusistatymo vadovybes Baltijos kraštuose, sakydamas, kad ten yra „viešai leidžiamos antisovietinės grupės" veikti, rašo Washington Post korespondentas M. Dobbs iš Maskvos. Baltijos sąjūdžių veiklai pritarią ir centrinės Azijos žmonės; ir ukrainiečiai.

Baltiečių įtaka kitiems

Straipsnys nepasirašytas; jis taip pat kaltina Baltijos politinius sąjūdžius siunčiant savo emisarus į kitas sovietų respublikas ir palaikant kontaktus su užsienio organizacijomis, kad galėtų tęsti savo „destruktyvinius tikslus". Baltijos stiliaus politiniai judėjimai persidavę į daugelį Sovietų Sąjungos 15 respublikų, tuo sujungiant neformalias grupes, kurios esančios nepatenkintos per lėtu ekonominių ir politinių reformų progresu. Tai žinoma nepatinka Komunistų partijos kai kuriems oficialiems nariams, kurie įpratę prie vienos valdžios monopolio.

Tik praėjusią savaitę buvo suformuotas judėjimas Azerbaidžano respublikoje, kuris išvedė 150,000 žmonių Baku mieste bendram persitvarkymui. Šie žmonės sako, jog jie

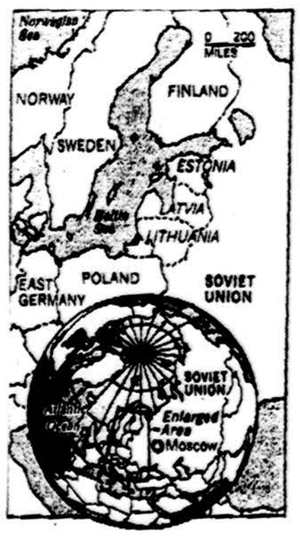

skelbs streiką rudenį, jei nebus pripažintos nepriklausomos politinės grupės ir jei nebus duota didesnė autonomija Azerbaidžanui.

Bunda Ukraina

Toliau minėtasis žurnalistas rašo, jog populiaraus sąjūdžio organizatoriai Ukrainoje, pranešė, kad jie savo steigiamąjį kongresą turės kitą mėnesį Kijeve, Ukrainos sostinėje. Turėtų dalyvauti 1,000 delegatų ir bent 500 svečių. Ukraina, kurioje gyventojų esama maždaug 51 milijonas, yra antroji didžiausia respublika Sovietų Sąjungoje ir labiausiai politiškai neorganizuota bei mažiausiai tautiškai susipratusi respublika.

Radikalūs Ukrainos naujojo Sovietų Sąjungos kongreso nariai esą planuoja masines demonstracijas rugsėjo 2 d. ir būsią protestuojama prieš naująjį Ukrainos rinkimų įstatymą, kad 25 procentai vietų yra skiriama „socialioms organizacijoms", kaip Komunistų partija, vietinėse tarybose. Vitaly Korotich, Ukrainos rašytojas ir liberalaus tautinio žurnalo „Ogoniok" redaktorius, praneša, kad maždaug 50 delegatų pasisako prieš tą įstatymą. Jis sako, jog paskutinis anglių kasyklų darbininkų streikas Donbass regione sukrėtė partijos biurokratus. Jie dabar esą palankesni įstatymo pakeitimui.

Bijo rinkimų

Tas redaktorius taip pat sako, jog Ukraina yra didelė valstybė, kaip Texas, ir labai dar konservatyvi. Biurokratai pradėjo bijoti, kad neįvyktų kaip Lenkijoje, kai Lenkijos darbininkija „išbalsavo visus aparaščikus", o tai galį atsitikti ir Ukrainoje, kai bus vietiniai balsavimai. „Pravda" rašo, jog Baltijos politiniai sąjūdžiai, kurie buvo pirmieji, pradžioje pasisakė už Gorbačiovo perestroikos reformų programą. Tačiau laikraštis priekaištauja, kad jie vėliau laipsniškai nuėjo „siaurais tautiniais keliais".

Be to, paskutinių kelių dienų metu, Sovietų spauda kritikavo naująjį Estijos rinkimų įstatymą, kuris uždraudė neseniai atvykusiems, neišgyvenus tam tikro metų skaičiaus, balsuoti. Praktiškai, rusų mažuma sukėlė nepasitenkinimą estų gyvenime. Sovietų Teisingumo ministeris pareiškė, kad įstatymas yra nekonstitucinis ir neatitinka tarptautinėms konvencijoms joms, kurios pasisako ir žmogaus teisių klausimais.

Mokės užsienio pinigais

Maskva. — Sovietų vyriausybė pranešė, jog pradės savo ūkininkams mokėti dalinai užsienio valiuta. Nuo naujų metų ūkininkams bus mokama už kviečių ir kitų grūdų perviršių, kuris bus pasiektas virš nustatytos normos, praneša „Tasso" agentūra. Sakoma, kad tai daroma bandymo tikslais; jei tai pasiseks, tai bus šis metodas įvestas ir kitiems žemės ūkio produktams. Tuo norima sumažinti grūdų pirkimą iš užsienio. „Tassas" rašo, kad bus už toną kviečių mokama nuo 64 iki 96 dol. Užsienio valiuta bus mokama už saulėgrąžas ir kitus augalus, iš kurių galima pagaminti aliejų. Ūkininkams bus leista tą užsienio valiutą išleisti ten, kur jie norės.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 18 d.: Agapitas, Alė, Ilona, Gendvilė, Mantautas.

Rugpjūčio 19 d.: Liudvikas, Emilija, Boleslovas, Astys, Argaudas, Talvina.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:01, leidžiasi 7:48. Temperatūra dieną 82 l., naktį 57 l.

SPORTO APŽVALGA

„Būk stipri ir dora, Lietuva!" — Olimpinės dienos plakatą ŠALFAS s-gos atstovams Vytautui Grybauskui ir Valdui Adamkui įteikia Roma Grinbergienė, Lietuvos Olimpinio komiteto atstovė ir „Sporto" laikraščio žurnalistė.

PASITARIMUOSE SU LIETUVOS SPORTININKAIS

VALDAS ADAMKUS TOK AMBASADORIUS

Š. Amerikos Lietuvių Sporto sąjungos pirm. Valdas Adamkus prieš keletą savaičių lankėsi Lietuvoje ir dalyvavo pasitarime su Lietuvos Tautiniu Olimpiniu komitetu. Pirmoje eilėje buvo svarstomos perspektyvos susigrąžinti teises tarptautiniame komitete. Tos teisės turėtų būti reikalaujamos, o ne prašomos. Nežiūrint, kad Maskva tam ypatingai priešinasi, nutarta tuoj kreiptis į Tarptautinio Olimpinio komiteto prezidentą C.A. Samaranchą, kad jis priimtų pirmam kontaktui Lietuvos TOK-to prezidentą Artūrą Poviliūną.

Gana plačiai buvo paliestos ir IV-sios PLS žaidynės, kurios 1991 m. vyks Lietuvoje. Susidomėjimas Lietuvoje jomis yra labai didelis; pasiruošimai jau pradėti. Programa ir nuostatai bus nustatyti visų kraštų sporto vadovų suvažiavime, vyksiančiame ateinančiais metais Dainų šventės metu, Vilniuje. Daugumos pritarimu, žaidynių programoje turėtų būti įtrauktas buriavimas, kuris patraukė ypatingą dėmesį po sėkmingo Lietuvos buriuotojų žygio per Atlantą, o taip pat beisbolas ir golfas. Golfo aikštynas numatomas įruošti netoli Trakų.

Pabaigoje Lietuvos TOK-tas pakvietė Valdą Adamkų būti ambasadoriumi Š. Amerikos lietuvių sportininkams. Šių pareigų apimtis ir tikslai bus nustatyti netolimoje ateityje. V. Adamkus šį kvietimą priėmė.

SUPAŽINDINIMAS SU ŠALFASS VEIKLA

Lietuvos Valstybinis Sporto komitetas į savo posėdį taip pat pakvietė Valdą Adamkų. Salė buvo pilna svečių. Čia V. Adamkus plačiai nušvietė SALFAS s-gos veiklą ir jos reikšmę lietuvybės išlaikymui, taip pat atsakinėjo į klausimus. Lietuvos Valstybinio sporto komiteto pirm. Zigmantas Motiekaitis jam padėkojo už įdomias mintis ir įteikė simbolinę Lietuvos rinktinės aprangą.

PASIMATYMAS SU A. SABONIU

Su Arvydu Saboniu pokalbis buvo privatus ir ilgas. V. Adamkus kalbėjo, kaip Portlando „Trailblazers" klubo prezidento įgaliotinis, ir Saboniui pasakė, kad Portlandas sutinka su Sabonio nutarimu vienerius metus žaisti Ispanijoje. Taip pat nori tikėti Sabonio žodžiams, kad jis yra fiziniškai ir morališkai pavargęs, krepšiniu persisotinęs, kad nebenori matyti aikštės ir kamuolio. Tą jis jau pajutęs po Seoulio olimpiados, tačiau, vietoj poilsio, tuoj turėjo pradėti treniruotes, tuoj iškeliavo turnyrui į Ispaniją ir nekaip žaidė Europos pirmenybėse Zagrebe.

Jis galvoja, kad Ispanijoje, kur mažiau rungtynių ir mažesnė įtampa bei reikalavimai, jis galės visais atžvilgiais atsigauti, grįžti į gerą formą, o svarbiausia, atstatyti kojų tvirtumą dviejų gydytojų — specialistų ir savo terapisto iš Kauno priežiūroje.

V. Adamkus Saboni užtikrino, kad Portlandas vis dar susidomėjęs juo, tačiau turės savo atstovą, kuris stebės Sabonio kiekvienas rungtynes, o labiausiai seks jo fizinės ir moralinės reabilitacijos progresą. Tik vispusiškai patenkinti, kitų metų gegužės mėn., kai krepšinio sezonas Ispanijoje bus pasibaigęs, jie vėl jį kontaktuos.

Futbolas Chicagoje

PUIKUS TURNYRAS LEMONTE

Po trejetos metų pertraukos, rugpjūčio 13 d. futbolo klubas „Lituanica — Liths" vėl suruošė futbolo turnyrą. Šį kartą ne nuolatinėje savo aplinkoje Marquette Parke, bet besikuriančiame Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte. Gavę iš lemontiečių pritarimą, „Lituanicos" valdybos nariai ir žaidėjai, inžinieriai Gediminas ir Pijus Bielskai, Albertas Glavinskas, Don Brandonisio, Leonas ir Viktoras Jonikai, Steve ir Antanas Jenigai, John Cawley ir septynmetis Edis Bielskiukas, kuris su traktorium pjovė žolę, per keletą savaitgalių pionieriškai padirbėję, paruošė dvi aikštes su vartais ir linijomis. Jei aikštės gal ir atrodė kiek pionieriškos, nes prieš kelias savaites jose dar ganėsi stirnos ligi pilvų pasinėrusios žolėje, o barsiukai išdarinėjo romantiškas išdaigas, sekmadienio turnyrui — piknikui aplinka jau buvo pavydėtinai graži ir paruošta. Jei ateityje futbolas Lemonte prigytų ir reikėtų krikštyti didžiąją aikštę, siūlyčiau ją pavadinti Gedimino aikšte...

Turnyre dalyvavo 9 komandos: būsima „Lituanicos" jaunių komanda, „Loewen" iš priemiesčių, 4 vyrų komandos: čekų „Sparta", lenkų „Lightning", vokiečių „Kickers" iš Aurora ir „Lituanica". Trys veteranų komandos: graikų „Falcons" iš Adison, IL, „Lightning" ir rengėjų „L". Po šešių valandų rungtynavimo, turnyro laimėtojais tapo: vyrų klasėje čekų „Sparta" ir „Liths" antroje vietoje. Veteranų — „Falcons" laimėjo pirmą vietą ir „L" antrą. Jauniai ir „Loewen" sužaidė lygiomis 1:1.

Pirmųjų ir antrųjų vietų laimėtojams įteikti pačių rengėjų klubo pirkti trofėjai. Juos įteikė veteranas žaidėjas Jonas Žukauskas. Rungtynių metu surinkta daug parašų iš turnyre dalyvavusių žaidėjų, reikalaujant panaikinti Hitlerio-Stalino paktą.

Bandomąjį futbolo turnyrą-pikniką Lemonto lietuvių centre tenka laikyti pasisekusiu. Po 3-5 metų gal turėsime pastovią, jauną ir stiprią „Lituanica" Lemonte.

Visas pasisekimas ir grožis būtų gerokai blankesnis, jei nebūtų buvę skaniai paruoštų keletos rūšių dešrelių su priedais ir gaivinančio alučio, kuo pasirūpino darbštusis klubo prezidentas Albertas Glavinskas ir jo žmona Laimutė, treneris Don, Roma Bielskienė, iždininkas Robertas Balčiūnas ir jo žmona, bei dar keletas kitų dūmuose paskendusių talkininkų, kurių nė pavardžių nepavyko sužinoti.

J. J.

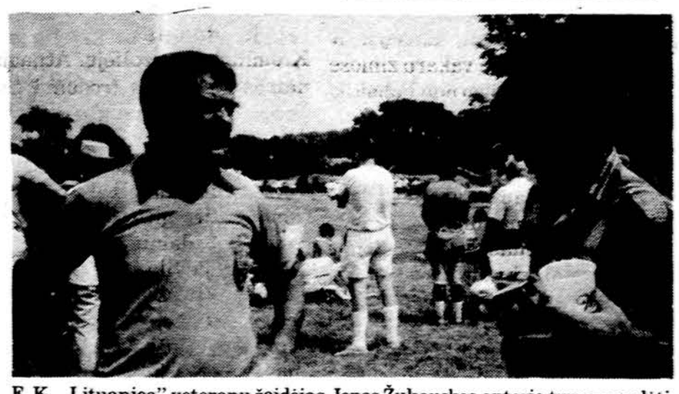

F. K. „Lituanica" veteranų žaidėjas Jonas Žukauskas aptaria turnyro padėtį su vilniečiu teisėju Anatolijum Ziboru. Nuotr. Ed. Šulaičio

JAV LANKĖSI LIETUVOS KREPŠININKAI

Praėjusią savaitę Milwaukee vyko didžiulis jaunių iki 16 metų amžiaus krepšinio turnyras, kuriame dalyvavo 32 komandos iš įvairių pasaulio kraštų. Jame dalyvavo net 4 komandos iš Sovietų Sąjungos jų tarpe viena buvo Lietuvos jaunių rinktinė, o kita iš Latvijos.

Lietuvos rinktinė iki sekmadienio buvo žaidusi šešias rungtynes, iš kurių trys buvo laimėtos ir trys pralaimėtos. Apie jų atvykimą niekam nebuvo pranešta, tačiau, R. Dirvonio ir A. Laukaičio pastangomis, žaidėjai ir vadovai turėjo progą, kad ir trumpai, aplankyti Chicagą.

New Yorke taip pat, be jokio pranešimo, lankėsi Vilniaus krepšinio komanda „Statyba". Ji su savo treneriu R. Girskiu atvyko čia į San Francisco „Warriors" profesionalų klubo krepšinio stovyklą pasisemti krepšinio „plonybių". Ji taip pat norėjo susitikti su New Yorko lietuviais, su jais suspažint. Deja, New Yorke apie tai niekas nežinojo.

Kaip žinome, „Statybos" geriausias žaidėjas Šarūnas Marčiulionis pasirašė sutartį su San Francisco klubu ir ateinantį sezoną (ir po to dar du) jį matysime žaidžiant su NBA lygos profesionalais.

Tiek jaunieji krepšininkai, tiek „Statyba", be abejo, grįš nusivylę, kad negalėjo susitikti ir pabendrauti su Chicagos ar New Yorko lietuviais. Bet dėl to kaltinti vietinius sporto darbuotojus, ar bendrai lietuvius, būtų netikslu, nieko jiems iš anksto nepranešus.

Jei bendravime iki šiol parodyta tiek daug gerų norų ir entuziazmo, tai komunikacija ir organizacija, ypač iš Lietuvos pusės, labai šlubuoja. Tai jau parodė Lietuvos dviratininkų, jaunių krepšnio rinktinės ir „Statybos" apsilankymai.

V. G.

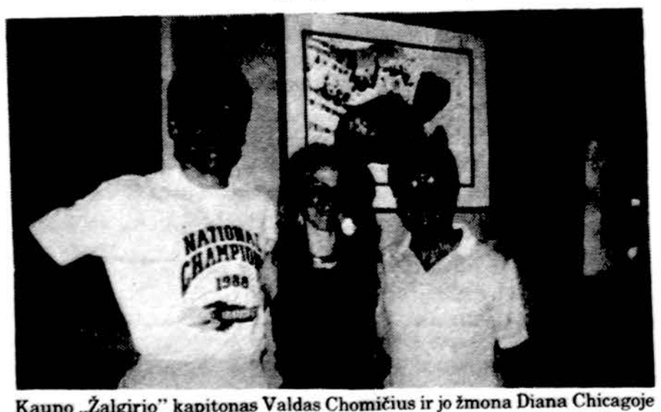

Kauno „Žalgirio" kapitonas Valdas Chomičius ir jo žmona Diana Chicagoje susitiko su ŠALFAS s-gos atstovu ir sportinės spaudos korespondentu Vytautu Grybausku.

KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ TURNYRO REZULTATAI

32-sios Kanados lietuvių dienos vyko gegužės 20-21 d. Londone, Ont. Ta proga vykusių sporto varžybų duomenis trumpai čia pateikiame.

Vyrų B kl. krepšinis

Londono „Tauras" — Hamiltono „Kovas" 86:79, Toronto „Vytis" (daugiausiai A kl. žaidėjai) — Montrealio „Tauras" 82:67. Dėl trečios vietos Hamiltono „Kovas" — Montrealio „Tauras" — lygios jėgos — 78:76. Laimėjimas vieno metimo skirtumu — grynai laimės dalykas.

Rungtynės — dėl pirmos vietos buvo pačios aršiausios: B kl. Londono „Tauras" išėjo prieš nenugalimą varžovą — Toronto A kl. žaidėjus, bet šį kartą Londono „Tauras" pasiryžo nepasiduoti, nors tas jam labai daug kainavo — net keli geri žaidėjai sužeisti, sukruvinti ir t.t. Kai „Vyčio" B kl. etikete žaidžianti komanda pamatė, kad gali pralaimėti, tai ji tuoj pat griebėsi brutalumo veiksmų, tačiau ir tuo keliu eidama laimėti neįstengė — Londono „Tauras" laimėjo 81:78. Mūsų žaidynėse brutalumas tikrai neturėtų įsigalėti. Tai lengva sustabdyti pradžioje, kol dar tik vienas kitas tai praktikuoja. Gal net centro valdyba, naują sporto sezoną pradedant, savo aplinkraščiuose turėtų įspėti, kad brutalus žaidimas nebus toleruojamas. Pasitaiko susižeisti, bet kai žaidėjas savo oponentą sąmoningai įsibėgėjęs stumia į mūro sieną, kiša kojų ar „tvarko" nosis alkūnėmis — tai jau visai kitas reikalas. Teisėjas gali duoti tik baudą, bet jis negali žaidėjui parūpinti naują nosį, kelį ar nugarą.

Montrealio „Tauras" turnyro organizatoriams pareiškė nepasitenkinimą, kad jie leido žaisti A kl. žaidėjams, jų teigimu net dviejų klubų A kl. žaidėjams.

Komandos išsirikiavo šia tvarka: I vieta — Londono „Tauras", II v. — Toronto „Vytis", III v. Hamiltono „Kovas", IV v. — Montrealio „Tauras", daug žadanti komanda, tik turėtų dažniau dalyvauti turnyruose.

B jaunių krepšinis

Hamiltono „Kovas" nurungė Londono „Tauro" jaunius.

Tinklinis

Londono vyrai nugalėjo Londono moteris. Tikslesnių pasekmių nepavyko gauti.

Golfas

Golfo varžybose dalyvavo daugiau negu 20 žaidėjų. Pirmą vietą laimėjo torontiškis K. Eimantas — 75 sm., o moterų — jo mama B. Eimantienė iš Otavos — 98 sm. Su išlyginimo smūgiais pirmą vietą laimėjo londoniškis dr. A. Tinginys (72). Antrą vietą torontiškis R. Šimkus (72). Tiksliausiu smūgiu arčiausiai vėliavėlės laimėjimas teko V. Kaknevičiui iš Toronto.

Turnyro organizatoriai

Bendrai Lietuvių dienų turnyro organizacijai vadovavo E. Daniliūnas; vyrų krepšiniui — E. Daniliūnas ir dr. W. Jansenberger. Jaunių krepšiniui ir tinkliniui dr. Armstrong-Andrulionytė, o golfui — S. Navickas.

D.E.

50 M. MINĖJIMAS LIETUVOJE

Rugsėjo 12-17 dienomis Kaune ruošiamas 50 metų jubiliejus nuo 1939 metų Europos krepšinio pirmenybių ir jų laimėjimo, o taip pat ir 50 m. nuo Kauno krepšinio halės pastatymo.

Numatomas krepšinio tarptautinis turnyras ir tų krepšininkų, kurie tais metais gynė Lietuvos spalvas, pagerbimas. Pakvietimus gavo visi, nors ir gana vėlokai. Vykti žada: Pranas Lubinas, dr. Pranas Mažeika, Vytautas Norkus, Artūras Andriulis, o iš Australijos dr. Leonas Petrauskas ir Leonas Baltrūnas. Taip pat pakvietimą gavo ir žada vykti Algirdas Visockis, tų Europos pirmenybių radijo pranešėjas. Nežinia kodėl pakvietimo dar negavo Kostas Savickas, kurį mes laikome Lietuvos krepšinio tėvu. A. Cenfeldas, Z. Puzinauskas ir Budriūnas dėl įvairių priežasčių negalės vykti, Mykolo Ruzgio nepavyko surasti, o F. Kriaučiūnas ir Jurgėla jau mirę.

Toje šventėje pakviestas dalyvauti Jurgis Jonavičius, Australijos lietuvių sporto s-gos pirm. ir III-jų P.L.S. žaidynių organizatorius, o taip pat ŠALFASS darbuotojas Vyt. Grybauskas iš Chicagos.

ATVYKSTA GRACIJUS REMEIKIS

Rugpjūčio 28 d. į New Yorką atvyksta Gracijus Remeikis. Šiuo metu jis yra Lietuvos lauko teniso viceměisteris, o prieš tai 5 metus iš eilės jis buvo vyrų vieneto ir vyrų bei mišraus dvejeto meisteris. Jis buvo pakviestas Vytauto Gerulaičio sr., Lietuvos lauko teniso globėjo ir propaguotojo, kuris jau keletą kartų lankėsi Lietuvoje, davė teniso pamokas, nugabeno glėbius rakečių, o pernai rudenį buvo atsikvietęs Jūratę Mackevičiūtę, Lietuvos moterų meisterę.

G. Remeikiui programa jau beveik paruošta ir jis turės daug progų susitikti su vietos lietuviais. Pirmiausia jis turės galimybę matyti US Open, vieną iš pačių didžiausių pasaulio tarptautinių turnyrų, galės pasitreniruoti su gerais žaidėjais, aplankys Gerulaičio draugus Orlando, Floridoje ir Chicagoje. Bus bandoma sudaryti sąlygas, kad jis turėtų progos susipažinti ir išbandyti jėgas su mūsų geriausiais žaidėjais broliais Čikotomis Washingtone ir Stepu Soliu Detroite.

V. G.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: $70.00. Foreign countries $70.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	$70.00	$40.00	$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Savaitinis (Šešt. pried)	$40.00	$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. KENNETH J. YERKES
DR. MAGDALEN BELICKAS
DANTŲ GYDYTOJAI
Pensininkams nuolaida
2436 W. Lithuanian Plaza Court
Tel. 925-8288
507 S. Gilbert, LaGrange, IL.
Tel. 352-4487

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st. St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-8545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

JAV įstatymai neišreiškia

PILIEČIŲ VALIOS

Nors abortai ir ištuokos šiandien yra leidžiami tiek JAV-ių, tiek ir Vakarų Europos valstybių įstatymų, JAV įstatymai, anot Harvard universiteto teisės profesorės Mary Ann Glendon, daug mažiau atsižvelgia į žmogaus gyvybės vertę ir žmonių ryšių svarbą visuomenei, negu europietiški įstatymai. Ir tie skirtumai nėra atsitiktiniai, o turi gilias filosofines-kultūrines šaknis, giliai įaugusias į savo atskirus žemynus, nežiūrint to, kad iš paviršiaus žiūrint, jų lapuotos, populiariosios kultūros šakos yra taip susipynusios, kad gali atrodyti lyg ir tas pats medis.

Savo knygoje *Abortion and Divorce in Western Law* Mary Ann Glendon lygina aborto ir ištuokų įstatymus JAV-ėse ir devyniolikoje Vakarų valstybių.

Tose devyniolikoje valstybių, jų tarpe Prancūzijoje, Vakarų Vokietijoje, Italijoje, Švedijoje ir Anglijoje, nors abortai yra leidžiami, motinos ir vaikai yra stipriai remiami, tiek socialinių aplinkybių, tiek ir valdiškos ekonominės paramos atžvilgiu motinoms ir vaikams, gerų, visoms ekonominiai prieinamų darželių ir apmokamo laiko, laisvo nuo darbo vaikų gimdymui. Viso to Amerikoje nėra arba yra tik minimaliai.

Visose kitose valstybėse, net ir pats įstatymas leidžiantis abortus, stengiasi pabrėžti žmogiškos, nors ir negimusios gyvybės svarbą ir apsaugoti ją. Visose tose valstybėse abortų darymas yra griežtai apribojimas, ypač vėlesniuoju nėštumo laiku. O daugelyje kraštų, net ir anksti norint daryti abortą, turi būti parodyta rimta pateisinanti priežastis — abortas jokiu būdu nepaliktas vien tik moters nuožiūrai. Tik JAV-ėse abortas laikomas moters asmenine teise.

Ištuokų atžvilgiu yra panašūs skirtumai. Daugumoje Vakarų valstybių vieno asmens ištuokų prašymas turi būti paremtas parodymu, kad vedybos jau yra suirusios, o tai turi būti paremta vienerių iki šešerių metų atskiro gyvenimo. Visuose tuose kraštuose ištuokos sprendimas priskiria labai didelius vaikų išlaikymo alimentus, palyginus su Amerika, papildytus ir valdiška parama. Taip pat yra stengiamasi sumažinti ekonomines pasekmes silpnesniajai išsiskiriančiųjų pusei. Kai kurie kraštai, kaip Prancūzija ir Vak. Vokietija, skyrybų įstatyme pabrėžia, kad vedybos normaliai turinčios būti visam amžiui. Tai, anot Glendon, turi didelę simbolinę ir auklėjamąją vertę.

Tik JAV-ėse ir Švedijoje ištuokos duodamos pagal vadinamą „no-fault" sistemą, pagal kurią bet kuri pusė gali paprašyti ir lengvai gauti ištuoką. Be to, JAV-ėse alimentų dydį teisėjai nustato savo nuožiūra. Anot Glendon, visa eilė studijų jau yra parodžiusios, kad n .o tokios diskresijos žiauriai nukenčia tiek vaikai, tiek į beviltišką vargą nugramzdintos motinos, ypač, kai JAV-ėse ir valdiška pašalpa motinoms su vaikais yra daug menkesnė negu Europoje.

JAV-ėse, anot Glendon, net ir vedybų definicija esanti pakeista: pagrindinis vedybinio ryšio tikslas pagal JAV įstatymą yra kiekvieno asmens asmeniškas atbaigimas („fulfillment"). Jeigu vedybos tos paskirties nebeatlieka, niekas nėra kaltas ir bet kuri pusė galinti tą ryšį nutraukti kada nori. JAV įstatyme, anot Glendon, vaikai beveik visai nefigūruoja.

Glendon savo knygoje rašo, kad anų kraštų įstatymuose geriau atsispindi socialinė atsakomybė, nes ten įstatymai išsivysto aršių visuomeninių diskusijų, debatų ir kompromisų išdavoje, tuo tarpu kai JAV-ėse visas tas procesas buvo apeitas, JAV Aukščiausiam Teismui žmonėms uždėjus savo, mažumos nuomonę.

Glendon nemano, kad plačioji amerikiečių visuomenė su esama sistema sutinka. Visose plačiosios visuomenės apklausose, dauguma visuomet pasisako prieš nesąlygotą abortą, tačiau nesutinka ir su besąlyginiu abortų uždraudimu, ypač pirmose nėštumo savaitėse.

Prof. Glendon pastebi, kad Vakarų kraštų įstatymai, išskyrus JAV-ių, pripažįsta situacijų komplikuotumą, kompromiso svarbą ir ypač visuomeninių vertybių svarbos rikiavimą svarbumo tvarka. Visos vertybės nėra lygiai svarbios. Jų įstatymuose skaitomasi su besivystančios žmogiškos gyvybės svarba, vedybų pastovumo ir šeimos ryšių vertybėmis ir vaikų bei besiskiriančiųjų interesais. JAV įstatymai, tuo tarpu, individo asmeninį apsisprendimą laiko aukščiausia vertybe, nors patys gyventojai jos toje vietoje nestato.

Mary Ann Glendon supratimu, tie skirtumai yra dėka skirtingo supratimo, kas yra teisė. JAV-ės įstatymus supranta kaip 17 amž. filosofas Thomas Hobbes juos suprato — priverčiamąja galia, kas išjungia europėjinių įstatymų ryškinamąją ir mokomąją rolę. Vėlesnieji JAV įstatymai, liečiantys abortus ir ištuokas, remiasi 19-to amž. filosofo John Stuart Mill individualistiškos laisvės supratimu. Pagal dabar JAV-ėse veikiančius įstatymus, moterys,kaip ir jų vaikai, tampa nuo niekieno nepriklausomais, bet ir į nieką pretenzijų negalinčiais reikšti individais, kaip ir visi kiti visuomenės nariai.

Kitos Vakarų valstybės atsiminė, tai, ką Amerika užmiršo. Pirmučiausia, jog įstatymas, šalia priverčiamosios galios, dar turi ir auklėjamą bei žmonių valios išreiškimo funkcijas. Mūsų įstatymai mums pasako, kas mes esame, kaip suprantame savo pareigas prasidėjusiai gyvybei, vaikams, motinoms ir išsituokusiems asmenims. Mūsų įstatymai taip pat mus ugdo ir auklėja, paveikdami ir mūsų idealus bei elgseną, kaip ir mūsų patikimumą ištęsint įsipareigojimus.

Įstatymų kūrime taip pat yra būtina visuomenėje einančios diskusijos, vedami debatai. Įstatymdavistės procesas, kad ir koks netobulas, yra, anot prof. Glendon, pagrindinė visuomenės priemonė kurti bendrą teisingo gyvenimo viziją. Todėl, rašo Glendon savo knygoje, „Aukščiausiojo Teismo nuosprendžiai dvigubai nuvylė daugumą amerikiečių. Šis teismas ne tik neteisingai suprato amerikiečių teisingumo viziją, bet priedo dar ir užgniaužė galimybę debatais ją ryškinti ir tobulinti".

Glendon iškelia, kad demokratiškose, teisingai veikiančiose bendruomenėse tokiais visuomenę polarizuojančiais klausimais kaip abortai, tik politiniai išsiderėtas kompromisas tegali duoti visuomenės valią atspindintį sprendimą, tad anot jos, ir abortų klausimas yra spręstinas ne Aukščiausiame Teisme, o išrinktų žmonių atstovų debatais ir derybomis valstijose. Tuomet ir tokiu būdu iškaltuose įstatymuose bus padaryti atitinkami kompromisai, kad būtų kuo daugiau apsaugotos plačiosios visuomenės branginamos vertybės.

a.j.z.

DĖMESYS PABALTIJO VALSTYBĖMS

KAZYS BARONAS
Mūsų korespondentas Europoje

Pagrindinę vietą televizijos, radijo, žiniose bei spaudos psl. liepos mėn. 27-28 d. užėmė Pabaltijo kraštai. Tiesa, jau liepos mėn. 23 d. Vokietijos antras kanalas priminė Hitlerio-Stalino sutartį, paruošdamas Maskvoje svarstybas, kuriose dalyvavo trys rusų istorikai (Falinas, Besmenskis, trečio pavardės neišgirdau), du vokiečių istorikai ir vokietis moderatorius. Antrojo pasaulinio karo kaltininku rusai nurodė Vokietiją — Hitlerį. Tačiau visiškai teisingai vokietis istorikas E. Jaeckelis pasakė, kad karo nusikaltėliai yra Hitleris ir Stalinas, kadangi pirmas karo garvežį pastatė ant bėgių, o antras pakėlė žalią signalą. Bet gal svarbiausia, kad Maskvos atstovai prisipažino prie Stalino-Hitlerio sutarties ir jų nuorašų tikrumo.

Grįžkime prie liepos mėn. 27 d. Jau rytinėse žiniose mano klausoma Frankfurto radijo stotis (kitas aparatas įjungtas į Stuttgarto radijo stotį) pranešė apie suteiktą Pabatijo kraštams ekonominę autonomiją, kartodama šią žinią kas valandą ilgesniu ar trumpesniu pranešimu, išskirdama plačias koncesijas Lietuvai ir Estijai. Iš pažįstamų sužinojau, kad radijo bangomis ši žinia pasklido visose radijo stotyse (žmona pvz. įstaigoje sužinojo iš Baden-Baden radijo stoties). Bet, gal svarbiausia, kad antras kanalas, pradėdamas liepos 27 d. vakarines žinias, tuoj pat pranešė, kad jis keičia 9 v.v. programą, skirdamas visą pusvalandį Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Pirmose vakaro žiniose pranešėjas pradėjo nuo Pabaltijo valstybių reikalų, fone parodant žemėlapį su atskirtom nuo Sov. Sąjungos Pabaltijo valstybėm bei pranešdamas suteiktą ekonominę autonomiją ir tuoj pat, susijungdamas su korespondentu Maskvoje. Parodžius Aukščiausios tarybos sesijos salę, balsavimą, vokietis, stovėdamas prie Volgos upės pareiškė, kad lietuviai, latviai ir estai nepasitenkins suteiktom ekonominėm lengvatom, bet sieks politinės nepriklausomybės.

Pirmas kanalas 8 val. žinias pradėjo lėktuvo nelaime Tripolyje, tuoj pat pereidamas prie Pabaltijo reikalų (taip pat su žemėlapiu) bei Hitlerio-Stalino sutarties.

Tačiau, svarbiausia to vakaro programos dalimi reikia laikyti 9 val. specialų pranešimą apie Pabaltijo tautų gyvenimą ir jų siekius, pakeičiant net tam vakarui skirtą Tv programą! Tokie keitimai daromi tik labai svarbiais įvykiais. Tai pirmas toks atsitikimas, kad vokiečių televizija lietuviams, latviams ir estams parodė tokį ypatingą dėmesį, paskirdama brangų pusvalandžio laiką Lietuvai ir mūsų šiaurės tautoms.

Maskvos korespondentas televizijos žiūrovus pirmiausiai nukėlė į Estiją, skirdamas jai 12 min., Lietuvai — 10 min., ir Latvijai — 8 min. Iš anksto atsiprašau skaitytojų. Sunku filmą stebėti ir kartu užsirašinėti, kadangi tuo pačiu metu eina vertimas į vokiečių kalbą. Tą pusvalandį įrašiau į vaizdajuostę ir „perleidau" tris kartus televizijos ekrane, tačiau nevisuomet pavyko pilnai užrašyti lietuvių, latvių, estų pasisakymus bei vokiečio komentarus.

Kaip minėjau, Maskvos korespondentas savo pranešimą pradėjo nuo Estijos (vaikų darželis, estiškai dainuojama) ir po 12 min. persikeldamas į Lietuvos sostinę. Lenino paminklas, Aušros Vartai. Prie stebuklingojo paveikslo meldžiasi ir gieda moterys. Komentatorius sako, kad Juodoji Madona — tai šventa lietuvių vieta. Net ir Lietuvos komunistai ją daugiau gerbia už Kremliaus mauzoliejų. Atnaujinamos bažnyčios (rodoma Šv. Teresės bei Aušros Vartų), bendras Vilniaus vaizdas su arkikatedra ir Gedimino aikštė. Prie arkikatedros didelis būrys jaunimo, prie gitaros muzikos garsų jis dainuoja. Vokietis sako, kad jie tiki į Dievą, galvoja tik lietuviškai, nori eiti tik lietuvišku keliu. Laikraščių parduotuvė užpildyta ne tik vietine ar Maskvos spauda, bet ir vakarų — švedų, suomių. Nufilmuota Vilniaus „Tiesa", parodant joje Stalino-Hitlerio sutartį, žemėlapį. Komentatorius kalbasi su istoriku Vytautu Žaliu (visi lietuviai kalbėjo tik lietuviškai, tuo tarpu Estijoje vienas estas dailininkas rusiškai). Lietuvis vokiečiui pasakė, kad sutarties anuliavimas yra didelis moralinis pabaltiečių laimėjimas.

Spėju, kad tie visi vaizdai ir pasikalbėjimai buvo anksčiau nufilmuoti, nes vokietis parodo didelius transparentus su užrašais „Stop Communism in Lithuania", „Red Army go home", vėl lietuviškai „Garantuoti žemę ir butus tremtiniams, o ne rusams" ir kt. Bado streikas prie arkikatedros trobelės. Lietuvis (ir tik lietuviškai) vokiečiui sako, kad sovietų kariuomenė turi pasitraukti iš Lietuvos. „Mes norime būti laisvi" (šie visi žodžiai verčiami vokiškai).

Lietuvos Aukščiausios tarybos posėdis. Jį perduoda Lietuvos televizija. Atstovai prie atlapų prisisegę mūsų trispalvę. Aiškiai girdima lietuvių kalba. Keli, greičiausiai rusai, turi ausines — vertimui. Prie Aukščiausios tarybos pastato, ant žolės, įkaltos lentelės su Sibire mirusių pavardėm, nuotraukom, pavardės žuvusių lietuvių karių Afganistane, kiek toliau kryželiai, kaip kapinėse. Parodomi prie Neries „žalieji". Vokietis sako, kad jie kovoja prieš vandens ir oro taršą". Ir čia matomi užrašai „Red Army go home". Filmas baigiamas Latvijos vaizdais,plačiais, komentarais bei latvių dainų švente, giedant Latvijos himną „Dievs svieti Latviju". Komentatorius sako, kad daina ir tautiniai šokiai išlaikė pabaltiečių identitetą, dar kartą pakartodamas, kad lietuviai, latviai ir estai nepasitenkins vien tik ekonominėm lengvatom.

Šiandieną liepos mėn. 28 d. Peržiūrėjau krautuvėje dalį spaudos. Gausybė straipsnių ir tai pirmuose psl., didžiausiom raidėm pranešami Pabaltijo reikalai. Frankfurto radijas, kiekvieną dieną prieš 8 val. žinias, duoda didžiausių Vokietijos laikraščių vedamųjų straipsnių ištraukas. Šiandieną visi jie lietė Pabaltijo klausimą. Beveik 10 min. du pranešėjai daugelį kartų minėjo „Litauen, Lettland, Estland" vardus (kokie mieli ir brangūs žodžiai!) arba tiesiog vardindami tautybes! Dalį ištraukų radijas pakartojo poer 12 val. žinias. Spėjau kiek užsirašyti: Hitlerio-Stalino sutarties klausimu: ilgai Kremlius neigė jų egzistavimą, nors Pabaltijo spauda jau pereitais metais apie tai rašė. Legendai — kad Estija, Latvija ir Lietuva savanoriškai įsijungė į Sov. Sąjungą — atėjo galas. Hanoverio laikraštis: ekonominės lengvatos tai tarpinis žingsnis kelyje į pilną nepriklausomybę. Buv. Vakarų Vokietijos vyriausybės kalbėtojas (speaker) Petras Boeniš rašo: „Darbštūs (tuechtig — šaunūs) pabaltiečiai. Baltai yra gabūs ir darbštūs kaip ir jų kaimynai švedai. Pabaltiečiams duota ekonominė autonomija yra protingiausias žingsnis, kokį rusai galėjo pastatyti. Ne tik estai, latviai, ir lietuviai turės naudą, bet ir rusai. Nauja laisvė turėjo taip pat savo kainą — rašo toliau vokietis (jo motina rusė) — ištikimybė Maskvai ir likimas pabaltiečių Sov. Sąjungoje. Politika yra galimybių menas. Šiuo laiku nieko nėra daugiau galimo.

Kiti dienraščiai šią ekonominę lengvatą taip aiškino: rugpjūčio mėn. 23 d. Pabaltyje numatomos didelės demonstracijos. Gorbačiovas nori laiku nuraminti lietuvius, latvius ir estus. Dalis spaudos prie straipsnių pridėjo ir žemėlapius. Vienuose atžymimas „Kaunas und Memel", kituose tik Wilna arba Vilnius.

Pabaigai — anekdotas iš sovietinio „ekonominio" gyvenimo. Ji atvežė mūsų tėvynainiai į Vokietiją. Du rusai pavogė dėžę degtinės, ją pardavė, o gautus pinigus... vėl pragėrė!

Burlaivis „Lietuva" skrieja į New Yorko uostą.

Nuotr. **Vyt. Maželio**

GERA VIETA VERSLUI

Harris įstaiga pravedė apklausinėjimus ir nustatė, kad Chicaga visuose Vidurvakariuose yra geriausia vieta verslui, o visose JAV-se savo gerumu verslui užima ketvirtą vietą.

PASITRAUKĖ RAVINIJOS DIREKTORIUS

Garsiosios koncertų vietos Ravinijos direktorius Edvardas Gordon, išbuvęs šiose pareigose 22 metus, pasitraukia.

PIRMOSIOS KARO DIENOS

ATSIMINIMAI

KUN. J. ADOMAITIS

9

Apskrities pirmininkas Baukus piktai ir griežtai pasakė, kad per mažai paskolos pasirašyta. Reikia pasirašyti 10,000 rub. Aš, nustebęs dėl tokios sumos, mėginau aiškintis, derėtis, kad galiu kiek padidinti, bet ne tokią didelę sumą. Pirmininkas į jokias nuolaidas nenusileidžia ir reikalauja, kad tuojau pasirašyčiau nurodytą sumą. Matydamas į mane atkreiptus šaltus ir piktus visų žvilgsnius ir griežtą reikalavimą, sutikau pasirašyti, žinodamas, kad jos vis vien neišmokėsiu. Už neišmokėjimą pasirašytos pilnos sumos nebuvo baudžiama, tik nuolatos įkyriai reikalaudavo, kol būdavo paskelbta, kad paskola virš 100% yra įvykdyta ir tolimesnis paskolų rinkimas nutraukiamas.

Grįžtu namo susierzinęs ir susinervinęs. Nepraslinko nė pora valandų, ateina finansų skyriaus vedėja, partinių lydima, ir prašo sumokėti pasirašytą paskolą. Pasakiau dabar neturįs, o sumokėsiąs vėliau. Vis vien neatstoja ir reikalauja sumokėti. Neiškentęs daviau apie pora šimtų rublių. Išėjo. Už pusvalandžio ji vėl grįžta su palydove ir reikalauja daugiau įmokėti. Pyktelėjęs atsakiau, kad pinigams spausdinti mašinėlės neturiu, todėl daugiau ir mokėti negaliu. Vėliau, kai pinigų turėsiu, sumokėsiu. Man nenusileidus, rinkėjai išėjo.

Jaučiausi dvasiškai išvargintas ir labai pavargęs. Ramiai sulaukiau vakaro. Jis buvo šiltas, malonus, bet širdis kažką jautė. Nuėjau palaistyti žydinčių obelaičių. Viskas atrodė labai miela, malonu, bet kartu ir kažko liūdna, lyg tai būčiau atsisveikinęs su pavasario gamta.

Tuo metu sodo kampe, susikūrę ugnį, klegėjo būrys kareivių. Maniau, kad tai grįžę iš „ablavo" arba rengiasi į „ablavą", o pasirodė, jog tai buvo surengta ant mano galvos.

Gegužės 15 d. rytą apie 3-4 valandą pradėjo stipriai belstis į duris. Žvilgterėjęs pro langą, pamačiau kareivių būrį ir pora civilių. Šiek tiek apsirengęs, pažadinau tarnaitės ir nuėjau įleisti „svečių". Isiveržė būrys kareivių saugoti ir, neįteikus arešto ar kratos orderio, pradėjo visame name daryti „ablavą". Nieko neturėjau ir nebijojau. Paėmė turimas knygas ir prieškarinius laikraščius, visus turimus pamokslus, pinigus, o surašė tik pinigus, „labai tiksliai" — su kapeikomis. Neįrašė į protokolą nei paimtų knygų, nei mano pasirašytų pamokslų, nei stalinio laikrodžio, kuriame buvo kartu sumontuotas laikrodis, barometras ir termometras. Jį buvau parsivežęs iš Prancūzijos. Neįrašė nė kitų paimtų ir pasisavintų mano daiktų.

Pasirašiau protokolą, tada pareiškė, jog esu areštuotas, tik žodžiu, be jokio areštavimo orderio. Matyt, bijojo, kad nepabėgčiau (tik po savaitės tardymo, tardymo metu pakišo pasirašyti arešto orderį), davė pusę valandos laiko pasirengti. Tarnaitei liepiau duoti pusryčius, nes neleido eiti į bažnyčią šv. Mišių atsilaikyti, neleido nei kun. Vaičaičiui sudiev pasakyti.

Paprašiau „svečius" prie stalo. Vienas jų piktai atkirto „mes ne ubagai". O kitas sutiko ir tylėdami išgėrėme arbatos. Šie du civiliai asmenys kaip tik ir buvo apskrities įstaigoje, kai mane terorizavo pasirašyti paskolą.

Pasiėmus man šiek tiek maisto, baltinių ir šiltesnį apsivilkimą, buvau vedamas į spec. automobilį. Čia per jėgą į kareivių tarpą įsiveržė kilniaširdis kun. J. Vaičaitis ir bent pabučiavimu paguodė ir užjautė mane išvežamą. Patalpinę mane automobily ir palikę saugoti sargybą, grįžo į mano butą ir kaip patiko, taip ten ir šeimininkavo apie porą valandų. Grįžo po skvernais prisikrovę, kas jiems patiko, ir šaipėsi iš tarnaičių, kad jos kvailos, nieko nedarančios, o tik verkiančios ir suklaupusios meldžiasi. Išvežant pastebėjau, kad miestelis yra lyg apmiręs — jokio automobilių judėjimo, nei žmonių vaikščiojimo.

Vežamam man nervai atsileido, palengvėjo, kad jau baigėsi visokie reikalavimai, prievartavimai, grasinimai, o kas bus ateityje — tebūnie Dievo valia. Tai įvyko 1950 m. gegužės 15 dieną.

Vėliau, jau esant man lageryje, šeimininkė Marija Martišiūtė rašė, kad sekmadienis po mano išvežimo buvo labai skaudus ir liūdnas. Kun. J. Vaičaitis atlaikęs skaitytas pamaldas, nei vargonai negrojo, nei choras negiedojo, o žmonės tik meldęsi ir verkę.

Taip buvo užbaigtas tarybiniais laikais mano klebonavimas Griškabūdyje.

I PLAČIA „TĖVYNĘ"

1950 m. gegužės 15 d. mane areštavus ir keletą valandų išlaikius automobily sargybos priežiūroje, prisistatė kratą dariusieji pareigūnai ir keletas kareivių — enkavedistų. Tyliai, be triukšmo, stipriai saugojamas, kaip didelis nusikaltėlis, buvau vežamas Kauno kryptimi. Oras buvo giedras, saulėtas, šiltas, gaivinantis. Gėrėjausi ir gardžiavausi malonia gamtos nuotaika, o nurimus nervams, nes kitaip jau nebus, o bus kaip Dievas yra skyręs būti, net pajutau tam tikrą pasitenkinimą — lyg džiaugsmą, kad galėsiu ir savo gyvenimo bei kančios dalimi įsijungti į bendrą tėvynės bei tautos skausmą, kurį jau keleri metai okupantai — pavergėjai yra užkrovę ir vis tebekrauna.

(Bus daugiau)

CLEVELANDO ŽINIOS

OKTETO IŠLEISTUVIŲ KONCERTAS

Clevelando vyrų oktetas, vadovaujamas muz. Raimundo Kavaliausko, išvyksta gastrolėms Lietuvoje. Su daininiukais vyksta ir solistė sopranas Irena Grigaliūnaitė. Išvykos koordinatorė Ingrida Bublienė. Vyksta per A. Grigo kelionių agentūrą, Chicagoje.

Pagrindiniai koncertai, kaip jau galutinai nustatyta, vyks Vilniuje rugsėjo 18. Operos ir baleto teatre, Panevėžyje — rugsėjo 20, Alytuje — rugsėjo 22, Šiauliuose — rugsėjo 25 ir Kaune rugsėjo 29. Gali būti ir maršrute nenumatytų koncertų.

Tai bus ilgai nepamirštama kelionė Tėvynėn, kur ir savo muzikinį išsilavinimą yra įsigijęs ir dabartinis okteto vadovas R. Kavaliauskas. Oktetas, turįs 30 metų patirtį ir platų repertuarą, kurį papildė naujais kūriniais, tikrai džiugins gausias auditorijas Lietuvoje.

Prieš išvykdamas gastrolėms Lietuvon, vyrų oktetas turės išleistuvių koncertą Clevelande, Dievo Motinos parapijos salėje, rugsėjo 9, 7:30 val. v. Bilietai jau platinami Dievo Motinos ir Šv. Jurgio parapijų svetainėse po lietuviškųjų pamaldų. Jų galima užsisakyti, skambinant okteto pirmininkui Valdui Žiedoniui, tel. 944-2568. Rezervuokime tą vakarą savo džiaugsmui ir skambios dainos atlikėjams su gražiausiais linkėjimais palydint į šią seniai svajotą koncertinę išvyką.

VILNIAUS ANSAMBLIS CLEVELANDAN

Šių metų tradicinės Lietuvių dienos Clevelande vyks spalio 14-15 dienomis. Didžiausias šių dienų dėmesys šiemet bus Vilniaus universiteto ansamblio koncertui.

Vilniaus universitete, kuris jau yra įkopęs į penktąjį šimtmetį, šis dainų ir šokių ansamblis turi 45 metų pasigėrėtiną istoriją, yra skynęs laurus Tėvynėje, Tarybų sąjungoje, Austrijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Suomijoje, Italijoje, Belgijoje. Iš Sovietų Sąjungoje 15 surengtų respublikinių konkursų, 14 kartų ansamblis buvo pripažintas geriausiu.

Talentingi profesionalai ansamblio vadovai: Vidas Aleksandravičius, Tamara Kalibataitė, Alina Kirvaitienė, Daiva Čičinskienė, Kastytis Mikiška, Vytautas Abaris ir atrinkti jauni dainos ir šokio entuziastai, nebijantieji intensyvaus darbo ir pastangų, yra šio ansamblio pasisekimų priežastimi. Vilniaus universiteto rektorius yra kartą pasakęs, kad patekti į šį kolektyvą yra sunkiau negu įstoti į patį universitetą.

Šio ansamblio koncertą girdės ir matys plačioji Clevelando ir apylinkių visuomenė spalio 14 d., šeštadienį Lietuvių dienose, kurias rengia LB Clevelando apylinkė, vadovaujama Vytauto Brizgio.

V. R.

Clevelando vyrų oktetas: viduryje pirmoje eilėje sol. Irena Grigaliūnaitė ir vadovas-dirigentas Raimundas Kavaliauskas, antros eilės centre okteto pirm. Valdas Žiedonis.

PIANISTŲ KONCERTAS

Rugpjūčio 21, pirmadienį, 7:00 val. vak. Dievo Motinos parapijos auditorijoje koncertuoja du iškilūs Lietuvos pianistai, dalyvavę aštuntame tarptautiniame Robert Casadesus pianistų konkurse — Eglė Janulevičiūtė (25 m.) ir Jurgis Karnavičius (32 m.). Konkursas vyks Clevelande rugpjūčio 12-20 dienomis, Muzikos instituto Kulas auditorijoje.

Iš 93 norėjusių patekti į šį tarptautinį konkursą, atrankos keliu laimingųjų buvo 45, tarp 18 ir 32 metų amžiaus, jų tarpe ir du lietuviai. Konkurse dalyvavo iš JAV, Sov. Sąjungos, Kinijos, Prancūzijos, Taivano, Italijos, Vak. Vokietijos, Lenkijos, Japonijos, Korėjos, Singapūro, Australijos, Airijos, Kanados, Nauj. Zelandijos, Anglijos, Venezuelos, Švedijos, Turkijos ir Olandijos.

Abu pianistai iš garsių Lietuvos muzikų šeimų. Eglė iš Kauno Jurgis iš Vilniaus; abu dirba savo profesijose. Eglė dalyvauja tokiame konkurse pirmą kartą, Jurgis yra dalyvavęs ir anksčiau panašiuose tarptautiniuose konkursuose.

Clevelando lietuviams džiugu turėti savo tarpe iškilius menininkus, kurie garbingai kelia Lietuvos vardą. Puikią akustiką turinčios salės scenoje, tarp 18 valstybių vėliavų, buvo ir Lietuvos trispalvė. Menininkai atskrido tiesiog iš Lietuvos ir jai atstovavo be jokio Maskvos „palaiminimo", o rugpjūčio 23 vėl grįžta Lietuvon.

Tarp vienuolikos jury komisijos narių, atstovaudama Anglijai, dalyvavo ir Mae Sulamita Aronovsky (Žiūraitienė), iš Sovietų Sąjungos Anglijon emigravusi 1971 metais. Puikiai išleistoje pianistų konkurso programoje ji apibūdinama, kaip lietuvių — rusų kilmės. Puikiai kalba lietuviškai.

Koncertą rucšia DM parapija ir sudarytas komitetas. Visi laukiami!

MŪSŲ MIRUSIEJI

Nuo sausio 1 d. iki liepos Clevelande mirė šie lietuviai: Salomė Nastopkienė, Elzė Gabriūnienė, Ona Jasiūnienė, Jonas Gužauskas, Vladas Brazaitis, Ona Klimienė, Ona Susnienė, Bronius Kudzius, Emilė Širvinskienė, Ona Beržinskienė, Stasys Mačys, Kazys Paulauskas, Ona Vaitienienė, Albertas Sušinskas, Vytas Jokubauskas, Marcė Matulienė, Philis Petkūnaitė, Juozas Židžiūnas, Kostė Rastauskienė, James Miliauskas, Juozas Glodenis, Vitas Nevarskas, Liūdas Šapokas, Katrė Užkuraitienė.

M. J.

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI

Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.

655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

HI-TEK COMPUTERS

PARDUODAME IBM KOMPIUTERIUS

PATARIAME, KOKIE MODELIAI TURI DIDŽIAUSIĄ PAKLAUSĄ LIETUVOJE IR, REIKALUI ESANT, PADEDAME JUOS REALIZUOTI

JŪS GALITE PASIRINKTI ĮVAIRIUS IBM TIPO KOMPIUTERIUS, KURIŲ GREITIS IKI 20 MHZ., HARD DRIVE GALINGUMAS NUO 40 iki 380 MB., EGA MONITORIUS, IR PRINTERIUS, KURIŲ KAINOS DAUG ŽEMESNĖS, NEGU KITOSE KOMPIUTERIŲ PARDUOTUVĖSE.

SKAMBINKITE DABAR KALBAME LIETUVIŠKAI

SUITE SIX
1030 S. LA GRANGE RD.,
LA GRANGE, IL 60525

TEL. (312)579-3243

PARDUODAME IBM KOMPIUTERIUS

CLASSIFIED GUIDE

RE/MAX REALTORS — ***GREIT PARDUODA***

RIMAS L. STANKUS
361-5950 **636-6169**

Norintieji **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMUS** per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klijentais. Nuosavybės įkainavimas **nemokamai.**

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7878

Century 21 — **KMIECIK REALTORS**
7922 S. PULASKI RD

DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER

284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti **Danutei Ščerbaitei Mayer** dėl sąžiningo patarnavimo ir veltui jūsų namų įkainavimo.

Namai apžiūrėjimui
Sekmadienį, rugpjūčio 20 d.
nuo 1-4 v. p.p.

3535 W. 64 St. — „Octagon" namas; 6 kamb.; 1½ prausyklos pirmame a.; 4 kamb., 2 mieg. antram a. Šildomas rūsys; 2 auto mūrinis garažas. Šoninis įvažiavimas; didelis sklypas; nauja šildymo sistema, stogas ir elektra; aluminio apdaila. Puikiai išlaikytas, švarus; daug priedų. Skambinkite dabar, tel. **436-8600.**

3543 W. 60 Pl. — 7 kamb. mūrinis namas; 4 mieg., atremontuota virtuvė ir vonios kamb.; išdažytas rūsys; 3 metų garažas; namas neseniai išdažytas, labai švarus. Skubėkite!

No. 510 — Pravažiuokit pro šalį, bet netrukdykit. **6618 S. Kedvale.** Dailus 3 mieg. mūrinis namas, 26 metų. 1½ prausyklos pirmam aukšte; butas rūsyje turi 4 kamb. 2 auto. garažas, centr. vėsinimas, aluminio apdaila. Puikus pirkinys!

No. 532 — 67 & Karlov, St. Mary parapija 5 kamb. mūrinis namas; 2 dideli mieg.; gražiai įrengtas rūsys; 1½ prausyklos; išremontuota virtuvė; dailiai sutvarkyta aplinka; 2 auto. mūrinis garažas; aluminio apdaila. Puikus pirkinys žema kaina. **Skamb. 436-8600.**

AR NORITE PARDUOTI?

Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namo įvertinimui skambinkite skubiai — dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY
Tel. — 434-7100 & 436-8600

Century 21 — OLSICK & COMPANY 1180 State Street Lemont, Illinois 60439
TURIME DAUG NAMŲ IŠPARDAVIMUI LEMONTO RAJONE. SKAMBINKITE
Business (312) 257-7100 **IRENA STANIULIS** Residence (312) 257-5446
MILLION DOLLAR REALTOR-ASSOCIATE®

Žavus „split-level" namas, Warner g-vė, Lemont. 3 mieg., 2 auto. garažas, gražus kiemas, 1¾ prausyklos, 9 metų amžiaus. **$119,900.**

„Ranch" namas Homer Township. Naujas; ½ akro sklypas. Puikus išplanavimas. Ištisas rūsys. 3 auto. garažas. **$189,900.**

Century 21
OLSICK & CO., REALTORS
1180 State Street
Lemont, Illinois 60439
(312) 257-7100

Parduodami Namai

Burbank, 83 & Menard. Didelis ir erdvus „ranch" stiliaus namas; 3 did. mieg., did. šeimos kamb., erdvi virtuvė ir salonas; 2½ auto. garažas; sklypas 135 x 175 pėdų. **$87,000. Skambinkite: Rimas Stankus 425-7160 arba 361-5950.**

Netoli Central & 62 St. 2 butų beveik naujas mūrinis namas; 2 auto. garažas. **$143,000.**

69 & Talman Ave. 3 mieg. namas **$48,500.**

71 & Troy Ave., 1½ aukšto mūrinis namas. Geras pirkinys. **$64,900.** Skambinkite: **Rimas Stankus 425-7160 arba 361-5950.**

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ
pagalba galite **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMĄ** mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus
J. BAČEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS
BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sąžiningai patarnausiu pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. **767-0600** arba **778-3971.**
Adresas **6600 S. Pulaski Rd.**
One stop Real Estate

FOR RENT

Išnuomojamas 3 kamb. modernus butas 59 & Sacramento apyl. 275 į mėn. Su šiluma.
Tel. 436-0038

Išnuomojamas naujesnis 3 mieg. butas, pirmame a. Keramikos plytelėm iškloto vonios kamb. ir atskira vonia. Skalbimo ir džiovinimo mašinos. 475 dol. į mėn. be apšildymo. Tik suaugusiems be gyvuliukų. 70 & Fairfield Ave. apyl.
Skambinti vakarais 471-3712

Išnuomojamas 4 kamb. butas pirmame aukšte, Brighton Pk. apyl.
Skambint 376-0170

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING
Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

TREE SERVICE
Genėjame medžių šakas
Medžius nupjauname ir nuvežame
19 metų patyrimas
Skambinkite
Justinui 927-5782

ANDERSON FORD
795-7900
6539 W. OGDEN
BERWYN, IL 60402
Pirkdami naujus, arba gerame stovyje vartotus automobilius ir sunkvežimius, **apsilankykite** Anderson Bros. Ford. **RAIMUNDAS (Ray) BARTAŠIUS** jums sąžiningai patarnaus ir dėl kainų padės susitarti. Skambinkite šiandien!

HELP WANTED

Factory Help Wanted

Coilplus — Illinois, a new steel service center located in Plainfield, Illinois, a clean suburban environment, is now hiring for general factory work. We will train. English speaking with high school education or equivalent a must. Apply at or send resume to: **Coilplus — Illinois, Inc., 2001 Coilplus Drive, Plainfield, Illinois 60544.** Directions as follows: I-55 South to Route 126 Plainfield Exit. Route 126 to Route 59. Right turn onto Route 59 to 143rd Street. Turn left onto 143rd Street to Coilplus Drive: we are located on the right hand side.

LAIKAS KOORDINUOTI LIETUVIŲ VEIKLĄ

ANTANAS JUODVALKIS

Gražioji ir šiltoji, o kartais net karštoka vasarėlė baigia užleisti savo vietą turtingajam geraširdžiui rudenėliui, atnešančiam saulutės ir lietučio subrandintas gėrybes. Anksčiau lietuvių visuomeninė bei kultūrinė veikla vasaros metu sulėtėdavo ir vadovai bei rėmėjai poilsiaudavo, kaupdami jėgas ir finansus rudens bei žiemos veiklai.

Ši praeinanti vasara buvo truputį kitokia ir išeivijai neleido poilsiauti bei snūduriuoti. Okupantui atleidus varžtus ir plačiau pravėrus į užsienį duris, srautu prasiveržė tėvynainiai, lankydami seniai ar visai nematytus giminaičius, viešėdami po 4-8 savaites ir dairydamiesi po plačiąją Ameriką. Svečiams tinkamai priimti ir juos užimti reikėjo gerai pasitempti, juoba, kad didžioji dalis šeimininkų jau yra vyresnio amžiaus, o dažno ir sveikata ne per stipriausia.

Greta giminystės saitais surištų svečių, netrūko kultūrininkų, visuomenininkų bei politikų, kuriems čionykščių organizacijų vadovybės ruošė sutikimus ir kvietė plačiąją visuomenę išklausyti naujausių žinių iš pavergtos tėvynės. Daina, šokiu ir muzika mus linksmino ne vienas ansamblis, sužadinęs tėvynės ilgesį. Šie metai pasižymėjo sportiniu bendravimu ir sporto klubų dažnu apsilankymu, kurių priėmimu rūpinosi sporto s-gos vadovai, klubai ar pavieniai sportininkai.

Netrūko ir mūsiškių apsilankymo tėvynėje. Lenciūgėlį šoko ansambliai, dainavo opera, solistai, eiles skaitė poetai, savo meną rodė dailininkai, kalbėjo lietuvių organizacijų vadovai. Mezgėsi naujos pažintys, vyko ir tebevyksta kultūrinių lobių atskleidimas.

Netenka tuo stebėtis, nes 45 metus laikytos aklinai uždarytos kalėjimo durys, joms truputį prasivėrus, suprantama, visi nori atsikvėpti laisvės oru, praplėsti turėtą labai siaurą akiratį. Šių metų abipusis lankymasis ir svečiavimasis turbūt bus pasiekęs aukščiausią laipsnį ir abiejų pusių lietuvius bus išstūmęs iš normalaus gyvenimo eigos.

Kaip bekalbėsime, kaip bemąstysime ar besidžiaugsime, toks bendravimas paliečia ir materialinį pagrindą. Svečiai — giminė ar visuomenininkas, kultūrininkas atsiveža labai ribotą kiekį mūsų krašto valiutos, o pastaruoju metu ir anksčiau leistas nedidelis dolerių kiekis dar labiau sumažintas ir net kelionės bilietai išperkami tik iki pirmos lėktuvų nusileidimo vietos. Taigi teks visus čia besilankančius aprūpinti bilietais nuo New Yorko ar Washingtono iki apsistojimo vietos.

Maskva, pamačiusi lietuvių didelį norą lankytis Amerikoje, pradėjo tą viešnagę apsunkinti, nustumdama norimą kelionę kelis mėnesius ir sumažindama išsikeitimui norimą sumą. Kitaip sakant, dalį kelionės ir pragyvenimo išlaidų Maskva perkelia į kvietėjų (mūsų) kišenes. Jau ir iki šiol svečiai iškvietėjams kainavo nemažas sumas, o dabar išlaidos dar padidinamos.

Kyla klausimas, ar išeivija yra tokia turtinga ir pajėgi ilgesnį laiką pakelti tokį didelį svečių ir ansamblių antplūdį, juos priimant, apdovanojant ir lankant koncertus bei kitus renginius, kuriuose renkamos aukos ir reikia pirkti nepigius įėjimo bilietus. Kad toks bendravimas yra naudingas ir reikalingas, manau, nekelia abejonių, tačiau ar nesužlugdys mūsų išeivijos kultūrinės veiklos. Jau dabar jaunimo tarpe girdisi balsų, ar prasminga dalyvauti ansambliuose, šokti tautinius šokius, dainuoti choruose ar dalyvauti vaidinimuose gaištant laiką, kai atvykstantieji ansambliai turi profesionalinį pasiruošimą, nuolat lavinasi ir pasirodo plačiojoje tėvynėje bei užsienyje. Mūsų jaunimas tokių sąlygų neturi ir nenusimato, kad padėtis pagerėtų. Lietuviškoji visuomenė mieliau lanko svečių pasirodymus, o į savųjų renginius nenoriai vyksta, daugiau iš pareigos, o ne iš susižavėjimo.

Iš vienos pusės, kviesdami ansamblius ar kultūrininkus, sudarome jiems sąlygas pamatyti pasaulį ir praplėsti akiratį, o iš kitos pusės menkiname savųjų pastangas išlaikyti lietuvybę ir puoselėti savo kultūrines vertybes. Mūsų jaunimo išvykos į tėvynę praplečia žinias apie Lietuvą, žmones ir papročius, nors liaudies ir poetų apdainuotos Lietuvos grožio jau neberanda. Ūkininkų sodybos nugriautos, o kuri dar yra išlikusi, tai apleista, apgriuvusi, susmegusi į žemę. Romantikos, kurią apdainavo poetai ir aprašė rašytojai ar pasakoja tėvai, jaunimas neberanda. Yra gigantai kolūkiai ar valstybiniai ūkiai, be rūtų darželių, be apdainuoto grožio. Miestai pametė savo turėtą veidą, nes aplink išaugo vadinami mikro rajonai — daugiaaukščiai pastatai, kaip ir šiame krašte. Bandymas restauruoti senamiesčius ar atstatyti pilis yra ilgametis ir išlaidingas darbas, ne visada pasiekiąs tikslą. Laisvėjant gyvenimui, pirmoje eilėje reikia pasirūpinti gyvaisiais kankiniais, grįžusiais ar grįžtančiais iš Sibiro gulagų, nustojusiais sveikatos ir neturinčiais pastogės. Jie šiandien reikalingi visų lietuvių pagalbos, kurią parūpinti gali tik esama valdžia. Butų trūkumas raudonu siūlu eina per visus 45 okupacijos metus. Ištremtųjų ar sunaikintų lietuvių vieton buvo atvežti rusai, kurie užvaldė paliktus ūkius ir namus. Anksčiau grįžusieji ir dabar grįžtantieji iš sibirinių lagerių turi pilną teisę atgauti užgrobtą nuosavybę, o grobikus grąžinti ten, iš kur atėjo ar buvo atsiųsti. Jei smerkiamas Stalinas ir jo valdymo laikotarpis, tai turi būti atitaisyti ir jo padariniai.

Keturiasdešimt penkerius metus tautai buvo užčiauptos burnos, uždraustas laisvas žodis ir rašas, tautinė heraldika, dainos. Tame laikotarpyje išaugo dvi generacijos, kurios negirdėjo kritiško žodžio ir nematė pasaulio, o pralaisvinus užkardas, jaunimas išsiveržė į gatves ir aikštes su laisvės šūkiais. Laisvė yra įgimta ir jos negalima užgniaužti policinėmis priemonėmis žmonių širdyse.

Tautoje pasireiškęs laisvėjimas ir išeiviją verčia peržiūrėti užimtas pozicijas, nors principinių veiklos būdų nėra palietęs. Išeivijoje ir toliau pasilieka šie pagrindiniai uždaviniai: išlaikyti lietuvybę priaugančio jaunimo tarpe ir siekti Lietuvai pilnos valstybinės nepriklausomybės. Priemonės ir metodai čia ir ten gali įvairuoti, bet tikslas pasilieka bendras visiems.

Konkretizuojant čia pareikštas mintis, reikia pažymėti, kad giminių iškvietimas ir jų priėmimas yra šeimų pareiga ir privilegija, yra jų asmeninis rūpestis ir reikalas. Kvietimas visuomenininkų, kultūrininkų, mokslininkų, politikų, ansamblių, solistų, sportininkų bei kitokių junginių jau yra lietuviškos visuomenės bei veikiančių organizacijų problema. Iškvietėjai yra surišti su finansiniais įsipareigojimais, kuriuos atlikti beveik visuotinai tikisi sulaukti visuomenės paramos. Ta parama ateina tiesioginėmis aukomis ar renginių pavidale prie įėjimų į sales. Abiem atvejais tuštinamos išeivių kišenės.

Nedaug turime milijonierių, kurių tik retas prisideda stambesne auka prie lietuviškos veiklos rėmimo, o visa didžioji našta buvo ir tebėra nešama dabar esančių pensininkų, kurių dosnumas ir pasiaukojimas neturi pavyzdžių. Jie sukūrė fondus, įsteigė lit. katedrą, jie išlaiko lietuviškus centrus, jie remia vargan patekusius lietuvius, jie pirko ir tebeperka lietuviškas knygas, jie prenumeruoja, skaito ir remia lietuviškus laikraščius bei žurnalus, jie savo aukomis įgalina šaukti konferencijas, organizuoti tautinių šokių ir dainų šventes. Jie ir beveik tik jie remia visą lietuvių visuomeninę veiklą. Bet ar ilgai galima tikėtis tokios pačios paramos ir prasidėjusiam tėvynainių antplūdžiui, nes jų gretos retėja ir sveikata silpnėja.

Nuolatinių dosniųjų rėmėjų skaičiui mažėjant, dažno akys krypsta į veikiančius fondus, tikintis iš jų paramos. Reikia atsiminti, kad fondus išaugino ir tebeaugina tie patys dosnieji aukotojai, įgalinę remti išeivijos veiklą. Vyresniųjų skaičiui mažėjant, mažėja ir aukos fondams, nes jaunesnieji nesiskubina įsijungti į rėmėjų eiles. Svečių priėmimas ir jų išlaikymas sudaro stambias išlaidas ir nelieka laisvesnio dolerio kitiems reikalams. Fondų augimas lėtėja, tad ir parama lietuviškai veiklai gali sumažėti.

Taigi laikas sukviesti gudrias galvas, turinčias blaivų protą bei gyvenimišką nuovoką ir apžvelgti esamą padėtį bei paplanuoti ar bent koordinuoti įvykius. Mūsų susiskaldymas ir chaosinis reikalų vykdymas gali pakenkti abiem pusėm

Lietuviai Tarptautiniam geologų kongrese Washingtone, D.C. Iš kairės: prof. Algirdas Gaigalas iš Vilniaus universiteto, Birutė Saldukienė, pirmoji Lietuvos diplomuota geologė, Audronė Pakštienė, skaičiusi angliškai V. Skuodžio pranešimą, ir Vytautas Skuodis, pranešimo autorius.

Nuotr. V. Dragunevičiaus

SARGYBA PRIE KUNIGŲ

Chicagos kunigai G. Clements, Šventųjų Angelų par. klebonas ir kun. M. Pfleger, Šv. Sabinos klebonas, uoliai kovoją prieš narkotikus, susilaukė pavojingų grasinimų. Miestas nusprendė visas 24 val. juos saugoti, paskirdamas specialius sargybinius.

UŽ ARKLĮ MILIJONAS DOLERIŲ

Susitarta, kad savininkui bus sumokėta milijonas dolerių už arklį, kuris nugaišo 1984 m. po to, kai jam buvo duota sintetinio vitamino K-3 injekcija. Tas vitaminas vėliau buvo uždraustas. Arklys buvo veislinis, bet prieš tai jis puikiai pasirodė lenktynėse: iš 20 lenktynių 1976 metais laimėjo 19. Arklio savininkas buvo Kermit Hinshaw. Kompensaciją turės sumokėti Wendt laboratorija.

RYŽTAS PADĖTI LIETUVOS ŪKISKAITAI

Liepos 27 dieną, kada Vakarus pasiekė džiuginanti žinia, kad Pabaltijis gaus ekonominį savarankiškumą, Lietuvių centre susirinkę lietuviai ekonomistai, bankininkai, verslo ekspertai ir visuomenininkai formaliai įsteigė Lietuvių verslo puoselėjimo draugiją. Šios idėjos užuomazga buvo gimusi jau gerokai anksčiau, kada Sąjūdis tik pradėjo reikalauti ūkinės savivaldos-ūkiskaitos (tai naujas žodis ok. Lietuvoje, kuris reiškia krašto ūkio savivaldą).

Draugijos tikslai yra puoselėti, tarpininkauti, propaguoti, patarti, verbuoti ir padėti lietuvių krašto ūkiui ir privatiems tautiečiams, norintiems veikti pramonėje ar prekyboje. Bendrai draugija stengsis patarti, vedant prekybą su užsieniu, eksporto ir importo bei atskirų kraštų rinkų techniniais ir finansiniais reikalais. Žodžiu, stengsis padėti visokiais įmanomais būdais firmoms, kooperatyvams ir atskiriems asmenims verslų srityse. Draugijos patarnavimas bus skiriamas tautiškai ir žmoniškai nusiteikusiems (žmogaus teises ir tautą gerbiantiems) lietuviams.

Eventualiai draugija yra numačiusi išplėsti savo koordinuotą veiklą, įjungiant ir kitus panašiai susiorganizavusius vienetus Šiaurės ir Pietų Amerikoje bei Vakarų Europos kraštuose. Draugija neturi jokių pretenzijų ar tikslų konkuruoti su kitom mūsų tautai padedančiom verslo ar finansavimo institucijom. Draugijos siekiai ir noras yra nepriklausoma Lietuvos ūkiskaita ir jos išsivystymas į visapusiškai nepriklausomą krašto ekonomiją. Šis stipriai besireiškiantis procesas ekonomiškai atsikratyti nuo Maskvos priklausomumo be abejo yra svarbus palaipsniui žingsnis į Nepriklausomos Lietuvos atgavimą.

Dabartinė Lietuvos ūkinė ir politinė padėtis yra visiems gerai suprantama. Atstatymo procesas bus lėtas ir sunkus. Jis pareikalaus iš mūsų daug kantrybės ir pasiaukojimo krašte ar išeivijoje. Nežiūrint visų sunkumų, mes esame pasiryžę ir jaučiame tautišką pareigą kokiu nors įmanomu būdu kraštui padėti. Išeivių, kurie specializuojasi šiose verslo puoselėjimo srityse, nėra daug. Todėl mes kviečiame lietuvius profesionalus-ekspertus, įvairių sričių žinovus verslininkus prisidėti prie mūsų ryžto padėti išvystyti verslo ir pramonės sritis mūsų tautiečiams Lietuvoje. Visais draugijos reikalais prašome kreiptis į Joną Pabedinską 312-562-8544, Juozą Končių 312-562-1284 arba Praną Jurkų 312-834-2906. Draugijos adresas; LVPD 1804 Belleview, Westchester, IL 60154.

PJ

Lietuvių verslo puoselėjimo draugijos posėdis lietuviškais reikalais. Iš kairės: K. Pabedinskas, J. Končius, J. Pabedinskas, P. Jurkus, S. Mikaliukas ir prof. F. Palubinskas.

GAIDAS—DAIMID
EUDEIKIS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS
2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003
Sally Donald M., Jr.

VANCE
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI
1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

We Do
DIGITAL CONVERSION
vaizdajuosčių IŠ IR Į
PAL, SECAM, NTSC.
Greitas patarnavimas, žemos kainos.
Parduodame 110-120 video, TV ir elektrinius reikmenis
(312) 338-9033
International Export House.
15750 S. HARLEM ORLAND PARK, IL 60462 532-7799
2321 W. DEVON AVE. CHICAGO, IL 60659 312-338-9033

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5½%
Paid and Compounded Quarterly
HOME see us for financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME
INSURED
Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILL 60608
Peter Kazanauskas, Prs. Tel.: 847-7747
Hours: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

APLINK MUS

x „Draugo" jubiliejinis banketas, švenčiant 80 metų sukaktį, šiemet bus rugsėjo 24 d., sekmadienį, Martinique restorano pokylių salėje. Meninę programą atliks Vaclovas Povilonis su savo dviem draugais iš Toronto. Dalyvaus žymieji Chicagos lietuviško gyvenimo judintojai ir veikėjai. Bilietus stalams galima įsigyti pas renginių komiteto narius arba „Draugo" administracijoje.

x Ateitininkų studjų dienose Dainavoje rugsėjo 2 d. popiet Algimantas Gureckas skaitys paskaitą tema „Ant vieškelio į nepriklausomybę: „Nepriklausoma Lietuva ir Karaliaučiaus sritis".

x Vytautas Volertas, lankydamasis Chicagoje, buvo atvykęs į Lituanistikos tyrimų ir studijų centrą. Svečias muziejui padovanojo retą, prieš 50 metų pagamintą eksponatą, Šiaulių saldainių fabriko „Rūtos" išleistą metalinę dėžutę, skirtą Dariaus ir Girėno skrydžiui per Atlantą pažymėti. Ant dėžutės viršelio gerai išsilaikė spalvota lakūnų nuotrauka, šonai papuošti tautinių motyvų raštais. Vadovybė nuoširdžiai dėkoja už dovaną.

x Amžino Įšalo žemėje knygos pristatymas įvyks rugpjūčio 25 d., penktadienį, 8 val. vak. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Knyga, kurios tematika — vaikų ir jaunuolių prisiminimai apie Sibiro sovietinius lagerius ir tremtį, išleista Lietuvoje. Pristatymą rengia LB Kultūros taryba, padariusi sutartį knygų pakaitoms su Vyturio leidykla.

x Mokslo simpoziume visi kultūriniai renginiai bus Jaunimo centre — trečiadienį, lapkričio 23 d., susipažinimas, ketvirtadienį, lapkričio 24 d., jaunimo šokiai, penktadienį, lapkričio 25 d., meno ir literatūros vakaras. Šeštadienį, lapkričio 26 d., bus didysis balius Lexington House salėje.

x Patikslinimas. Vakar dienos „Draugo" laidoje buvo per klaidą parašyta Algirdas Voketaitis, o turėjo būti **sol. Arnoldas Voketaitis.** Už klaidą atsiprašome.

x Ieškomas Valdas Čiužėlis, Igno sūnus, gim. apie 1918-1920 m. Plungės raj., Judėnų km. Ieško brolis Vytautas. Žinantieji apie Vladą Čiužėlį prašomi pranešti: **Leo Kudirka, 2115 S. 50 Ave., Omaha, NE 68106, arba skambinti „collect" 402-554-8440.**

(sk)

x Video, stereo, siuvimo mašinas ir vaistus siunčiame į Lietuvą. Prekes pristatome per UPS į kitus JAV miestus. Sudaromi iškvietimai, siunčiame kargo. **Romas-Pukštys,Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629.** Darbo valandos: **12-6 v. p.p. kasdien, arba susitarus. Tel.312-436-7772, namų 312-430-4145.**

(sk)

x Parduodamos koncertinės kanklės, folklorinės kanklės ir tautiniai rūbai, 11-tas dydis. **Skambinti (403) 478-4838.**

(sk)

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite **RE/MAX FIRST, Rimas Stankus,** tel. **361-5950** arba **636-6169.**

(sk)

x Amerikos Lietuvių kongresas, kviečiamas Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles, Cal., mieste spalio 21-22 dienomis. ALT valdybos pirmininkas G. Lazauskas pasiuntė visoms organizacijoms kvietimus ir laukia jų sveikinimų kongresui. Lietuvoje šiuo metu yra atsikūrusios daugelis buvusių organizacijų ir partijų.

x „Dainavos" ansamblio pirm. Mėta Gabalienė, Aleksas ir Genovaitė Pleniai lankėsi Waynesville, NC, kur susitiko ir pabendravo su Alytaus „Dainavos" ansamblio nariais. Danutės Plytnikienės vadovaujami alytiškiai dalyvavo surengtame tarptautiniame festivalyje. Alekso Plenio paruoštą video filmą planuojama parodyti rugsėjo 8 d. Jaunimo centre rengiamoje vakaronėje.

x Minint rugpjūčio 23 d. — Molotovo-Ribbentropo sutarties pasirašymą, pamaldos bus Catholic Family of Sacred Heart bažnyčioje (4602 S. Honore St.) antradienio, rugpjūčio 22 d., 7 val. vak. Pamaldas organizuoja kun. Antanas Markus, vyčiai ir kiti lietuviai. Jie kviečia visus lietuvius pamaldose dalyvauti.

x Valentino Masalskio, Kauno dramos teatro aktoriaus, rečitalis įvyks rugsėjo 7-10 d. Santaros-Šviesos suvažiavime Tabor Farm, Sodus, Mich.

x P. Kurauskienė, pasižymėjusi šeimininkė, ruoš skanius pietus Ateitininkų namų gegužinėje rugpjūčio 20 d., A. Ankienės kokybiški pyragai patenkins net reikliausią smaližių.

x Andre Ghis, Nicos tarptautinio folkloro festivalio prezidentas, įvertindamas Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblį, padarė išimtį ir pakvietė kolektyvą atvykti dar ir kitais metais. Viniaus universiteto ansamblis Chicagoje Jaunimo centre koncertuos spalio 7, 8, 9 dienomis. Visi kviečiami atsilankyti.

x St. Xavier College duos gailestingųjų seserų (nursių) aukštesnio laipsnio siekimo ir pasitobulinimo kursą. Reikia tik pasiskambinti tel. 779-3300 ir kalbėti su Carol Wassberg.

x Raymond Mieželis, North Miami Beach, Fla., Kazys Kleiva, St. Petersburg, Fla., Stasys Strazsius, Ann Arbor, Mich., Mykolas Puškarskis, Chicago, Ill., Algis Valiukaitis, Centerville, Mass., kiekvienas pratęsė prenumeratą su visa šimtine. Nuoširdus ačiū mūsų garbės prenumeratoriams, lietuviško žodžio palaikytojams.

x BALF'o tradicinė gegužinė įvyks rugpjūčio 20 d., sekmadienį, Jaunimo centro patalpose. Pradžia 12 val. kavinė veiks nuo 10 v. ryto. Bus šiltas maistas, baras, muzika, dovanų paskirstymas ir t.t. Atvykite! Savo dalyvavimu palengvinsit BALF'o šalpos darbą. Rengėjai prašo daiktų laimės šuliniui. Raštinė veikia 9-4:30 v. p.p.

(sk)

x Norman Burstein, žinomas kailininkas, parduoda kailinius su didele nuoiaida lietuviams. Skambinti vakarais: **677-8489.**

(sk)

x Albinas Kurkulis, akcijų brokeris, dirbąs su **Rodman & Renshaw, Inc.,** patarnauja akcijų bonų, fondų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime. Susidomėję skambinkite **977-7916.**

(sk)

x Kargo visą laiką siunčiame į Vilnių arba į Maskvą praneša **Romas Pukštys. Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 1-312-436-7772.**

(sk)

„Draugo" gegužinėje susitikę draugai. Iš kairės: svečias iš Lietuvos, Nijolė Gražulienė, Valerija Žadeikienė, Juozas Žygas, Vladas Stropus, Rūta Graužinienė. Nuotr. **J. Tamulaičio**

„VARPUI" ŠIMTAS METŲ, KAS LITERATŪRA, ŽVILGSNIS Į ŠVIETIMĄ (2)

JUOZAS MASILIONIS

Pirmadienis, rugpjūčio 7 d., prasidėjo tyru dangumi, gražiai tekančia saule, nuo Spyglio neaukštai kylančiu rūku. Sporto entuziastai, vadovaujami Br. Keturakio, nenustygsta vietoje ir mielai bėga ar skubiau eina, norėdami sušilti. Bet gerai. Vienas iš Lietuvos atvykęs dalyvis, esąs Amerikoje jau daugiau kaip mėnesį laiko, džiaugiasi: Pirmą naktį išmiegojau, neapsikabinęs vėsintuvo (jo žodžiais: kondicionieriaus). Po teisybei čia vėsintuvų ir nėra.

Dienos pirmininke pakviečiama Marytė Sandanavičiūtė-Newsom, Los Angeles lituanistinės mokyklos vedėja. Kadangi šie metai yra „Varpo" metai, tai pirmoji paskaita skiriama jam. Paskaitą „ ,Varpui' šimtas metų" skaitė Apolinaras Bagdonas, Chicagos Pedagoginio lituanistikos instituto lektorius. Savo paskaitoje prelegentas aptarė tą tuštumą, kokią pajuto lietuviai, nustojus „Aušrai" eiti. Po „Aušros" leisti neilgai tepajėgę eiti laikraščiai mėgino jungti kunigus ir pasauliečius inteligentus, tą patį mėgino daryti ir „Varpas", pradėjęs eiti 1889 m. Pradžioje „Varpą" rėmė Seinų ir Kauno kunigų seminarijų klierikai, bet vėliau, „Varpui" neigiamai atsiliepus apie pop. Leono XIII encikliką „Rerum novarum", kunigai atskilo.

„Varpas" laikėsi griežtos linijos rusų atžvilgiu, kėlė aikštėn rusų valdininkų žemą moralę ir straipsniuose, ir V. Kudirkos „Tėvynės varpuose", ir jo satyrose. Lenkus skirstė į dvi grupes — gerus ir išsigimėlius, ypač daug lietuviškam darbui kenkiančius sulenkėjusius lietuvius. Prelegentas labai suglaustai paminėjo ir panagrinėjo „Varpo" poetus ir beletristus.

Nusakydamas „Varpo" reikšmę, prelegentas iškėlė šio laikraščio nuopelnus ugdant lietuvių sąmoningumą, formuojant lietuvių rašomąją kalbą, atgaunant spaudą. Iš jo susiformavo demokratų partija, vėliau suskilusi į valstiečius liaudininkus ir į Pažangos partiją, vėliau išsivysčiusią į tautininkus.

Kalbėtojo stalelį puošė juosta: Varpui 100. Jos istorija vėliau. Raginta užsisakyti Lietuvių istorijos draugijos perspausdintą „Varpą".

Antroji šios dienos paskaita buvo rašytojo ir mokytojo Vacio Kavaliūno iš Clevelando: „Literatūra — kas ji?" Klausimas, kas yra literatūra, yra filosofinis. Literatūra su filosofija susisiekia ne teorinės, bet estetinės tikrovės plotmėje. Prelegentas, kalbėdamas, kas yra literatūra, rėmėsi dviem prancūzais Du Bos ir Jean Paul Sartre knygų „Kas yra literatūra" mintimis, kai kur su jų nuomonėmis ir nesutikdamas. Juos skiria ne tiktai laikas, bet ir pasaulio ir žmogaus samprata. Skirtumas pareina dar ir nuo nepasikartojančio žmogaus individualybės principo: jei du daro tą patį, nėra tas pat.

Nieko, kas pereitų žemės ribas, nėra Sartre žodyje nei jo filosofijoje, nei jo grožinėje kūryboje. Jo pasauliu driekiasi juoda ir gūdi pesimizmo, beprasmiškumo ir tuštumos dvasia. Pesimistinė ir jo literatūrinės kūrybos samprata. Sartre yra linkęs literatūrą laikyti už meno pasaulio ribų.

Visai kitokia — daug dvasingesnė ir daug gilesnė Du Bos literatūros samprata. Norint atsakyti, kas yra literatūra, sako jis, pirma reikia atsakyti į klausimą, kas yra gyvenimas. O gyvenimas yra tas, kuris pasakė: „Esu kelias, tiesa ir gyvenimas". Gyvenimas be literatūros, sako Du Bos, nustotų amžinumo, o literatūra be gyvenimo būtų be turinio.

Tie patys grožio objektai, būdami objektyviai tai, kas jie yra, ne visiems yra vienodi: vieniems gražūs, kitiems negražūs ar net bjaurūs. Sartre ir Du Bos pasauliai skiriasi, skiriasi ir atsakymai, kas yra literatūra.

Diskusijoje paklaustas, kas yra literatūra, prelegentas atsakė: „Nežinau". Daug yra jos sampratų, o jis supažindino su dviem.

Trečioji šios dienos pakaita — Juozo Plačo, Chicagos Dariaus Girėno lit. mokyklos vedėjo: „Žvilgsnis į lietuvišką švietimą". Švietimas — labai plati sąvoka ir tema, lies tik svarbiausius reikalus. Atvykę į JAV, nustebo, kad amerikiečių mokyklos turi daug vaizdinių ir techniškų mokymo priemonių, o mes teturėjome tik lentą ir kreidą. Kai kas iš jaunųjų pademonstruodavo tas priemones mokytojų susirinkimuose, bet dėl lėšų stokos tuo ir baigdavosi. Tačiau esame pasiekę gražių rezultatų. Išleidom gražius vadovėlius, dabar jų pakartojimas daug brangesnis. Spausdinam vaizdines priemones — plakatus, dalijame mokykloms. Mokytojas dabar turi daugiau skirti laiko pasiruošimui namie, kad daugiau galėtų atlikti klsėje. Kiekvienam vadovėliui turi būti paruošta ir išleista darbo knygelė, žodynai turi būti prie teksto, ne gale. Reikia mokytojams atskirų knygučių su teisingais atsakymais, nes jaunieji ne visada bepajėgia susigaudyti. Reikia vaikams pakalbėti ir apie maistą, higieną, moralę. Tėvai visi yra prasigyvenę, bet ne visi vienodai žiūri į vaiko ateitį. Yra besirūpinančių tik jų būsima karjera, ignoruojančių lietuvišką švietimą. Reikia palaikyti ryšį su tėvais. Nutautimo vėžys gresia lietuvių vaikams, reikia laiku pradėti su juo kovoti. Mokytojai turi taip dirbti, kad negautų iš tėvų priekaištų, jog jų vaikai nieko iš mokyklos negauna. Visuomenė mažiau bekreipia dėmesio lietuviškoms mokykloms. Mažėjant mokykloms, mažėja ir lietuviškų jaunimo organizacijų narių skaičius. Gyvenimas iškelia naujus reikalavimus, nereikia būti jiems kurtiems.

Diskusijose dalyvavo daug dalyvių, pasisakydami įvairiais konkrečiais mokyklinio gyvenimo klausimais. Vakarinėje programoje buvo paminėtas V. Kudirka.

x Kraujo dovanojimo prašo visos ligoninės, nes vasarą kaip tik jo trūksta. Lietuviams arčiausiai yra Šv. Kryžiaus ligoninė, taip pat galima duoti Daley Center, Clark ir Randolph Chicagoje. Galima pasiskambinti ir į artimesnes ligonines.

x Sonia Untulis, Palos Hills, Ill., Marija Ročkus, Chicago, Ill., Helen Wegner, Rochester, N.Y., Brigita Tamošiūnas, St. Petersburg Beach, Fla., Ona Paukštys, Elizabeth, N.J., Rimas Rekašius, Port Ewen, N.Y., „Draugo" garbės prenumeratoriai, rėmėjai, pratęsė prenumeratą su visa šimtine. Labai dėkojame.

x Nauji ir svarbūs pasikeitimai siuntiniams į Lietuvą! Siunčiame su čia pilnai apmokėtu muitu ir visomis kitomis išlaidomis, taip pat priimame siuntinius ir be muito. Siunčiame video, stereo magnetofonus ir kt. aparatus. **Stanley's Lithuania Parcel Service, 8865 E. South St., Fishers, IN 46038, tel. 317-842-8035.** Prašykite didelio daiktų sąrašo. Kalbame lietuviškai. **Stasys.**

(sk)

x Parduodami nauji, gražūs tautiniai drabužiai. **Skambinti 778-3025.**

(sk)

x Lietuvos keliauninkų dėmesiui. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, įskaitant bilietus į kitus miestus — lėktuvais, traukiniais ar autobusais — skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą **„VYTIS" 718-769-3300.**

(sk)

x Reta proga atostogauti prie Atlanto vandenyno netoli Palm Beach, pavieniui arba šeimai. Pajūrin taku — tik 2 min. Trys miegamieji turi išėjimą į šildomą plaukiojimo baseiną. **Skambinti po 7 v.v. 407-744-6283.**

(sk)

Europos Lietuvių studijų dienose Gotlando saloje Švedijoje.

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

JUODOJO KASPINO DEMONSTRACIJOS

Šiemet sukanka 50 metų nuo to gėdingojo Ribbentropo-Molotovo akto, kuriuo Hitleris davė pritarimą Maskvai okupuoti Lietuvą. Tą gėdingą sukaktį minės patriotai lietuviai Lietuvoje ir įvairiuose išeivijos kraštuose. Chicagoje Pavergtų Tautų Illinois taryba demonstracijas ruošia rugpjūčio 23 dieną, pačią sukakties dieną. Tai pabaltiečiams gedulo diena, todėl ir demonstracijos pavadintos Juodojo kaspino demonstracijomis.

Demonstruojantieji rugpjūčio 23 d. rinksis 11:30 val.ryto Daley aikštelėje. Iš ten su vėliavomis ir plakatais bus žygiuojama į Federalinę aikštę. Dearborn ir Adams gatvių sankryžoje rinksis ir latviai bei estai. Svarbu, kad daugiau lietuvių dalyvautų. Gausi tokia demonstracija gali būti pastebėta JAV spaudos ir televizijos bei Chicagos amerikiečių. Tai prisidės prie viešosios opinijos spaudimo į Maskvą, kad greičiau atšauktų Molotovo-Ribbentropo sutartį ir greičiau grąžintų Lietuvai laisvę.

„VAIDILUTĖ" RUOŠIASI ATEIČIAI

Chicagos „Vaidilutės" teatras po trumpų atostogų pradeda ruoštis rudens sezonui, kuris žada būti darbingas. Rugpjūčio 8 d. „Seklyčioje" šio teatro kolektyvas buvo susirinkęs aptarti pavasarį pastatytą „Daktaro Gervydo" premjerą ir pažvelgti į ateitį.

Pasivaišinus vakariene, čia į susirinkusius (buvo apie 20 asmenų) pirmasis prabilo teatro valdybos pirm. dr. Petras Kisielius, padėkojęs teatro kolektyvui, kuris vis toliau plečiasi ir didėja. Pažymėjo, jog paskutinė premjera buvo labiausia pasisekęs pastatymas ir susilaukė labai gerų įvertinimų. Jis kvietė ir ateityje eiti tokiu keliu, siekiant didesnių laimėjimų.

Buvusį spektaklį („Daktaro Gervydo" dramą) plačiau aptarė profesionalai aktoriai iš Vilniaus — Petras ir Apolonija Steponavičiai. Petras pažymėjo, kad nelabai tikėjosi tokių gerų rezultatų pastatyme ir todėl maloniai buvo nustebintas. Jis paminėjo, jog, jeigu bus reikalinga, tai ateityje šiam teatrui ateis į talką. Panašiai kalbėjo ir akt. Apolonija, kuri aptarė kiekvieno aktoriaus įnašą į pasisekusios premjeros pastatymą. Ir ji žadėjo ateityje pagelbėti „Vaidilutei".

Buvo diskutuojami veikalai, kuriuos ateityje reikėtų statyti, tačiau prie kurio nors kūrinio nebuvo apsistota. Taip pat prašoma, kad norintieji įsijungti į šio teatro vaidintojų bei techniško personalo eiles, nedelsiant kreiptųsi į teatro valdybos vicepirm. Ed. Šulatį. Netrukus žadama pradėti rudens sezono darbą.

Buvo apgailestauta, kad teatrą palieka viena ir darbščiausiųjų jo narių Gitana Braslauskaitė, kuri išvyksta studijuoti į Los Angeles. Jai palinkėta geros kloties tame mieste. Visi susirinkusieji pagerbė teatro narį E. Šulaitį. Jį ir jo žmoną, neseniai sukūrusius šeimą. Jiems buvo sutraukta Ilgiausių metų.

eš.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.